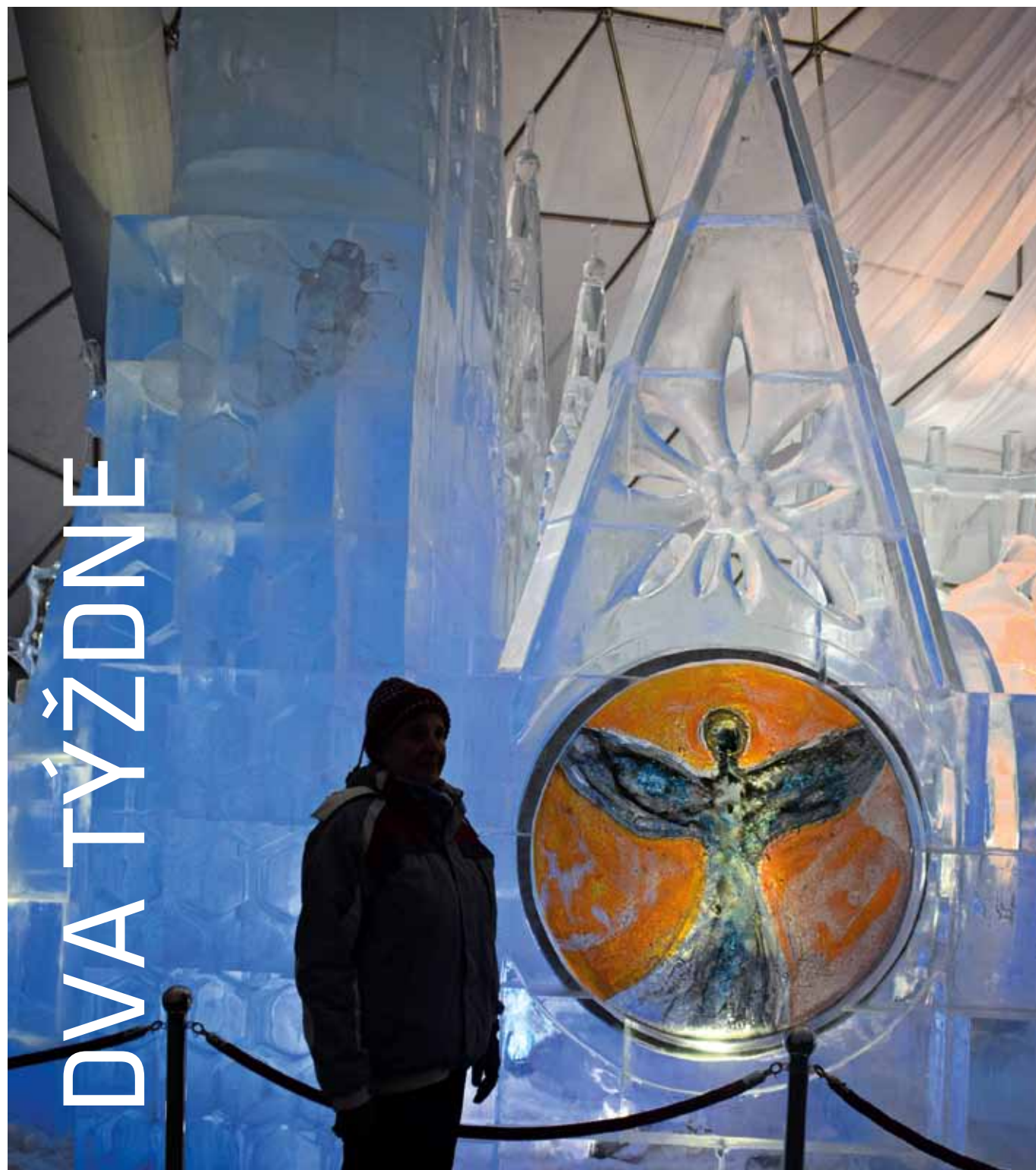

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVII. ročník ● 2/2024

DVA TÝŽDNE

O B S A H

genezis AKO BOLO NA POČIATKU R. Betina	4
rozhovor Z AKTÍVNEHO ÚZADIA DO AKTÍVNEHO DÔCHODKU E. Lacková/H. Jurčová	6
okienko D. Nováka UMĚNÍ BÝT NETOLERANTNÍ	11
téma DVA MODLITEBNÉ TÝŽDNE Š. Evin, L.de Chirico	12
príbeh JARMILKA B. Roháček	21
z blogu OHLÉDNUTÍ P. Kučera	22
misia 42 STUPŇOV L. a J. Knoetze	25
detský kútik KAŽDÝ DEŇ DOBRE ROBIŤ I. a R. Topolčanyovci	26
fotouáva ZMÄTOK V NÁS A. Činčuráková Tipulová	28
spod orecha KARAVÁNA BREŠE... B. Piatko	30
RELAX	31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2024

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Čestný člen: Štefan Markus

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svataava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 13. 2. 2024 **Tlač:** Alfa print, Martin

Predná strana obálky: B. Piatko: Na Hrebienu

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

NAŠE KRÍZY A JEŽIŠOVE POVERENIE

Ubehli štyri roky, čo sme sa vrátili z misie v Škótku. Vtedy som sa tešil, že príde pokojnejšie obdobie. Nemohol som sa viac myliť! Postupne ma privítala sedmoraká kríza. Mohol by som napísať novú Apokalypsu, len moja sedmička by nebola symbolická, ale doslovná. Naokolo sa veci rúcali a ja som sa hral na záchranára. Postupne som pochopil, že takto ma krízy zomelú a nikomu nepomôžem. Hľadal som, na čom skutočne záleží.

Na jednej z porad to zasa vyzeralo na hasenie požiarov a nesplniteľné ciele. Ozval som sa, že žijeme príliš krátko, aby sme robili dobré veci. Čas a sily zostávajú len na tie najlepšie. Lenže, ktoré to sú? Čo dobré opustiť, aby sme nestratili to lepšie?

Len v našom zbere som napočítal 23 oblastí služby! Vyžadujú si celého človeka a často celé tímy. Určite by sa dalo robiť ešte viac. Nie som však spasiteľ sveta (ani Ten nerobil všetko) a nestojím na čele megazboru. Čo je moje povolanie a čo zahltenie?

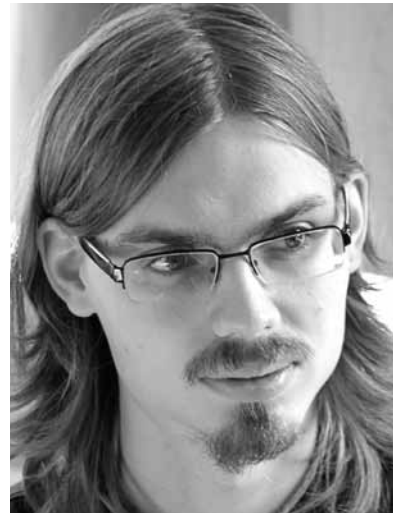
Odpoveď som našiel v dobre známom, málo pochopenom a ešte menej praktizovanom texte. Matúš zaznamenal jediné stretnutie vzkrieseného Ježiša s učeníkmi takto: *Jedenásti učeníci odišli do Galiley na vrch, kam im rozkázal Ježiš. Keď ho uvideli, klaňali sa mu. No niektorí pochybovali. Ježiš pristúpil a povedal im: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi. Choďte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstíte ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta (Mt 28, 16 – 20).*

Prečo málo pochopený? Často padáme už pri prvej prekážke. Prečo Matúš spomína pochybnosť učeníkov? Tipujeme, že pochybovali o Ježišovi a Jeho vzkriesení. To môže reflektovať naše pochybnosti, ale nie toto stretnutie. Matúš pre „pochybnosť“ používa slovičko, ktoré sa v celej Novej zmluve nachádza len tu a v Mt 14, 31. Tam Peter pochybuje zoči-voči Ježišovi, keď k Nemu kráča po vode. Aj toto sa udialo v Galileji a aj vtedy sa Mu klaňali. Peter nepochyboval, že je to Ježiš, ani že má Božskú moc. Ani teraz učeníci nepochybujú o Ňom, ale o sebe. Dokážu kráčať za Ním?

Ich pochybnosť osvetľuje 10. kapitola Matúšovho evanjelia. Tam im Ježiš dáva prvé a detailné poverenie. Pripravuje ich na vyslanie. Lenže podľa Matúša vtedy nikam nešli, lebo neboli pripravení. Po vyslaní majú stáť pred súdmi a možno aj položiť vlastný život. Aby sa na takú cestu vydali, musí ju najskôr vyšliapať ich Učiteľ. Ten práve svoju úlohu splnil. Vedia, že teraz prišiel ich čas. Kto by nepochyboval, že to zvládne? Sú ako horolezci pod Everestom. Nepochybujú o hore. Pochybujú, či ju zdolajú. Preto im Ježiš odpovedá tak, že ich poslanie vkladá medzi Jeho ubezpečenie a Jeho zmocnenie.

Toto poverenie je to najdôležitejšie. Často ho však nechápeme a ešte menej praktizujeme. Ježišovo poverenie je misijné, ale najmä učenícke. V pôvodnom texte neznie hlavný príkaz „choďte“, ale „robte učeníkov“. Samozrejme, nemáme zostať stáť. Učeníkov robíme v pohybe, „idúc“. Obsahom je „krstiť“ a „učiac zachovávať všetko, čo som vám prikázal“.

Toto je tá „naj“ úloha. Ježiš nás nevyslal organizovať programy, stavať budovy, riešiť administratívu, dokonca ani pripravovať bohoslužby. To všetko sú nástroje. Rôznych nástrojov máme vari až priveľa. Žiaľ, často končia pri získavaní zástupov. Zástupov mal Ježiš tisíce, ale učeníkov vyslal len jedenástich. Ježiš nás pozýva do učeníckeho vzťahu a vyzýva, aby sme sa takto venovali ďalším. Možno na domácej skupinke. Možno pri osobnom stretávaní. Spôsobov je viac, ale Veľké poverenie len jedno. Získavajme Ježišovi učeníkov. ■

JURAJ INSTITORIS,
kazateľ CB v Banskej Bystrici

STĽPČEK:

AKO BOLO NA POČIATKU

RASTISLAV BETINA

O VÝMENE VLÁD

O zložení vlády rozhodujú poslanci. Takže k výmene vlády stačí aby sa väčšine poslancov vláda zneľúbila.

Ale keď v parlamente budú tí istí poslanci, zvolia rovnakú vládu. Ale aj poslanci sa dajú vymeniť. Novými voľbami.

Poslancov volia občania, ľudia. A rovnakí ľudia zvolia rovnakých poslancov. Ľudia, „národ“ sa však (bez násilia) vymeniť nedá.

Zostáva jediné, zmeniť myslenie ľudí. Dá sa to. Ale nie za rok. Možno aj jedna generácia je málo. Pretože na to, aby ľudia rozpoznali politikov, ktorým záleží na krajine a nie na ich postavení, na ich „moci“, treba, aby sa na školách, v televízii, v redakciách novin, i v kostoloch a modlitebniach, našlo dostatočne veľa ľudí, ktorí budú národ učiť a nabádať k mysleniu, ktoré umožní rozoznať lož a plané, nesplniteľné sľuby. Po takej zmene myslenia by sme mali sudcov a policajtov, ktorým záleží na práve a spravodlivosti. A politika by prestala byť bojom o moc a bola by správou krajiny.

Keď sa taká zmena myslenia nepodarí, krajina sa bude naďalej zadlžovať, vzdelaní ľudia emigrovať a krajina bude naďalej kultúrne, hospodársky a morálne upadať. Bude upadať až kým nedôjde k totálnemu krachu. Až ku všeobecnému hladu, ktorý prinúti ľudí rozmýšľať a pochopiť, že príčina krachu bola neschopnosť rozpoznať planosť sľubov mnohých politikov.

Dúfam však, že rozpoznať lož od pravdy sa naučíme skôr ako dôjde k najhoršiemu. ■

Ivan Turek

Boh povedal: Utvoríme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi. Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu (Gn 1, 26 - 27).

Utvorme človeka... Komu to Boh hovorí? Vari sa rozpráva sám so sebou? Nie. Boh je síce jeden, ale Boh nie je sám. Boh je Trojica, Otec, Syn a Svätý Duch. A keďže Boh žije v spoločenstve, aj človek, stvorený na Boží obraz, je stvorený ako spoločenská bytosť. Je stvorený pre osobné vzťahy s inými ľuďmi.

Preto čítame, že Boh stvoril človeka *ako muža a ženu*. Stvoril človeka v množnom čísle. Urobil to nielen preto, aby človek mal toho druhého, ale aby tu bol pre druhého. Aby žil v spoločenstve, v ktorom môže prijímať i dávať, milovať a byť milovaný. Táto potreba nebyť sám, ale žiť vo vzťahu nachádza svoje naplnenie najmä v manželstve, ale nielen v manželstve.

Stvorenie človeka ako muža a ženy však nie je samoučelné. Boh nás stvoril s konkrétnym poslaním a úlohou: *Nech ľudia vládnu... nad celou zemou*. Ako však môže človek splniť túto úlohu? *Boh ich požehnal a povedal im: Plodte sa a množte sa, naplňte zem a podmaňte si ju (v. 28)*! Musí nás byť veľa, aby sme naplnili zem a podmanili si ju. Preto sme boli stvorení ako pohlavné bytosti.

Schopnosť vládnuť nie je vysvetlením toho, čo znamená byť stvorený na Boží obraz. Je dôsledkom toho. Boh delegoval svoju autoritu na človeka. Má nielen vládnuť nad zemou, ale aj *nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad všetkou zverou, ktorá sa pohybuje na zemi (v. 28)*. Preto človek krotí divé zvieratá a využíva ich k práci. Preto kultivuje a obrába zem. Mení púšte na úrodné polia a vysádza parky, sady a vinice. Skúma hlbiny zeme a vesmírne priestory a využíva vedecké objavy a prírodné zdroje vo svoj prospech.

Ale človek zneužil svoj mandát vládnuť nad zemou. Zo zodpovedného správcu sa stal nezodpovedný majiteľ, ktorý vykorisťuje, znásilňuje a znečisťuje prírodu. Preto je ekológia obrovským problémom dnešného sveta. Žneme, čo sme siali. To platí nielen v prírode, ale v každej oblasti života. Aká je sejba, taká je aj žatva. ■

Predstaviteľom cirkví a náboženských spoločností som sa na tradičnom novo-ročnom stretnutí poďakovala za to, čo na Slovensku robia. Okrem ich základnej misie je to aj množstvo neviditeľnej a často nedocenennej pomoci a služieb. Aj počas minulého roka pomáhali dôchodcom, chorým, chudobným, aj ľuďom, ktorí na Slovensko ušli pred vojnou alebo prenasledovaním.

Žijeme dobu, ktorá je poznačená nedôverou. Nedôverou k štátu, inštitúciám aj medzi ľuďmi navzájom. Veľmi rýchlo sa rozpadá to, čo je povrchné, a o to viac stúpa dôležitosť tých najzákladnejších hodnôt a vzťahov. Ako viackrát zaznelo v diskusii – hľadajme nádej v beznádeji, ku ktorej nás realita často zvädza. Potrebujeme hľadať pokoj, ale pokoj založený na spravodlivosti. Potrebujeme sa venovať mladým ľuďom, aby neodchádzali, ale aby sa cítili byť súčasťou budúcnosti Slovenska. Potrebujeme rozširovať priestor dôvery, kde práve cirkvi majú svoju nezastupiteľnú rolu.

So zástupcami cirkví a náboženských spoločností v takto reprezentatívnom zložení som sa stretla naposledy. Poďakovala som sa im za slová podpory a osobitne tiež za otvorené rozhovory, ktoré sme spolu viedli. Boli pre mňa obohacujúce. ■

Zuzana Čaputová, prezidentka SR

Z AKTÍVNEHO ÚZADIA DO AKTÍVNEHO DÔCHODKU

Keď som si nedávno prelistoval posledné číslo Horčičného zrnka (občasník zboru CB v Prešove), ponúkol som **HANKE JURČOVEJ**, že by som rozhovor s ňou veľmi rád uverejnil v Dialógu, lebo vyrozprávala príbeh, ktorý by nemal zostať len v úzkom zborovom spoločenstve. Odpísala mi: „Vždy som bola viac v úzadí a vyhovovalo mi to. Neviem celkom prijať myšlienku, že mám hovoriť o sebe na takom širokom fóre. Myslíš si, že by to bolo užitočné aj pre iných?“ Nechám, vážení čitatelia, na vás, či si myslíte to isté, čo ja.

Rozprávala sa s ňou EVA LACKOVÁ. FOTO: ARCHÍV JURČOVCOV

Odchod do dôchodku je medzník, pri ktorom človek rekapituluje svoj život, svoje produktívne roky, ale spomína aj na svoje detstvo. Hanke, veľmi rada spomínaš na svojich rodičov a na lásku, ktorou vás obklopovali. Môžeš nám niečo povedať o tom, ako ranné obdobie tvojho života ovplyvnilo tvoj život a tvoju prácu?

Narodila som sa do rodiny, kde obaja rodičia, ale aj širšia rodina, boli už veriaci ľudia, s osobným živým vzťahom k Bohu a s formujúcim vplyvom Božieho slova. Aj keď sa v spoločnosti okolo nás diali zlé veci poznačené komunistickou totalitou, my deti sme boli chránené láskou a modlitba-

mi rodičov. Môj otec bol ako laický kazateľ, tri roky pred mojím narodením, obvinený zo šírenia „spiatočníckych a protispoločenských názorov“ a odsúdený na tri roky, neskôr po odvolaní mu trest znížili a nakoniec ho po troch mesiacoch s poznačeným zdravím prepustili. Moja mama bola skvelá a motivovaná učiteľka, no pre aktívnu vieru a nesúhlas so zatvorením modlitebne, ktorá stála pri našom dome, ju prepustili zo školstva a ostala bez zamestnania. Rodičia sa však nedali zastrašiť, pokračovali v duchovnej službe a utrpenie pre Krista brali ako výsadu. Toto všetko som si uvedomila až oveľa neskôr. Som vďačná za to, že svojimi postojmi vytvárali v na-

šej rodine duchovne priaznivú atmosféru a ukázali nám deťom, že žiadna cena, ktorú prinesieme ako nasledovatelia Pána Ježiša, nie je priveľká.

Kresťanské podujatia mimo kostola či modlitebne boli v časoch komunizmu zakázané. Našli sa však odvážni kresťania, ktorí ich robili, a také akcie niesli so sebou veľkú dávku dobrodružstva, na ktoré rada spomínam. Napríklad ako sedím na lúke pod Tatrami a spolu s ďalšími deťmi počúvam uja Michala Kleina, ktorý nám rozpráva príbeh z Biblie, a potom dáva výzvu, kto z nás chce dať svoje srdce Pánovi Ježišovi. Duch Boží ma oslovuje a uvedomujem si moju neposlušnosť. Najprv nemám odvahu

vstať a ísť dopredu sa modliť, ale na druhý deň je výzva znova a ja už nechcem prepásť túto príležitosť. Po modlitbe pokánia moje srdce naplní veľká radosť a neskôr spolu s inými deťmi rozhodne spievam: „Pôjdem, pôjdem, pôjdem za Ježišom, pokorne, oddane chcem len za ním ísť, kamkoľvek ma povedie, chcem za ním ísť.“ A nielen to, že ja chcem ísť s Ježišom, ale poznanie, že On ide so mnou, mi veľmi pomáhalo a dodávalo odvahu v nových výzvach, ktoré ma v škole čakali. Viem, že Pán Boh si ma zamiloval už pred založením sveta a som šťastná, že som mala možnosť na Jeho lásku a pozvanie reagovať už v rannom detstve. Som veľmi vďačná, že spoločenstvo veriacich v Medziankach bralo vážne rozhodnutia a vieru detí a pomáhalo nám v duchovnom raste.

Keď rodičia odchádzali do nejakej služby v zbere, či navštevovať chorých alebo hľadajúcich ľudí v našom okolí, videla som, že tu nie sme sami pre seba, že ako veriaci máme vnímať potreby ľudí okolo nás. Mojou úlohou bolo v čase ich neprítomnosti doma upratať a až potom som sa mohla s kamarátkami hrať. Čo už nebolo mojou úlohou, a predsa som to často robila, boli stíšenia

s mojimi tromi kamarátkami, ešte pred hraním sa s bábikami či na lúke na indiánov. Otvorila som Bibliu na Žalme 119 a oni povedali hocijaké číslo od 1 do 176. Tento verš som potom prečítala a vysvetlila dievčatám jeho zmysel. Potom sme si všetci kľakli na kolena a modlili sa vlastnými slovami, aby sme to, čo sme čítali, mali silu aj robiť či nerobiť. Tieto dievčatá v rannom školskom veku neboli z nášho zhromaždenia a dnes žasnem, akú mali túžbu rozprávať sa o Bohu, o nebi a počúvať svoju rovesníčku.

Počas študentských čias si zrejme rozmyšľala nad svojím poslaním v živote? Ak áno, stali sa tieto predstavy realitou? A vidíš v nich naplnenie Božích plánov?

V časoch dospievania som mala niekedy vnútorné boje a pochybnosti o sebe, o mojej hodnote. Boli chvíle, keď som strácala vnútornú istotu. V škole som občas cítila smútok, že ako kresťanka z menšinovej cirkvi som iná, že nepatrím k ostatným. Ale medzi veriacimi mladými ľuďmi som prežívala povzbudenie a radosť. Už ako 12-ročná som na jednom letnom pobyte prežila veľkú túžbu po naplnení Duchom Svätým.

Chcela som byť odvážnym svedkom Pána Ježiša, ale vedela som, že som dosť ustráchaná. Na konci pobytu ma brat Ivan Valenta povzbudil, aby som už neprosila, ale ďakovala.

V mojich šestnástich rokoch Pán Boh ku mne prehovoril cez prorocké slovo, že ma povoláva do svojej služby a ukáže mi, ako a čo budem robiť. Nevedela som celkom, čo to bude znamenať, aká bude Jeho otázka, ale vedela som, že moja odpoveď bude áno. Pod vplyvom nejakých kníh zo života misionárov som rozmyšľala, či by bolo možné ísť do cudzej krajiny, kde ľudia ešte nepoznajú Božie slovo a nepočuli evanjelium. Vtedy som bola ešte študentka Gymnázia v Giraltovciach, a často som pomáhala niektorým spolužiakom s doučovaním. Ale najviac mi záležalo na ich spasení. Boli sme tri veriace spolužiačky a v istom čase sme sa pravidelne stretávali k modlitbám za obrátenie našich spolužiakov. Pán Boh otváral postupne ich srdcia k evanjeliu. Nepáčilo sa to niektorým našim ateistickým učiteľom. Pamätám si, ako jedna učiteľka občianskej výchovy začala zosmiešňovať a spochybňovať Bibliu a či vieme, aká je Biblia nudná kniha, či vôbec niekto

z nás ju čítal. Keď sme sa niekoľkí prihlásili, že sme ju už celú prečítali, vyvolalo to úplne opačný efekt, aký chcela docieľiť. Po hodine cez prestávku sa spolužiaci zhŕkli okolo našich lavíc a mali veľa otázok, čo v Biblii je a čo nie je. V štvrtom ročníku sa dvaja chlapci z našej triedy rozhodli študovať teológiu, jeden evanjelickú a jeden katolícku. Niektorí sa dali aj pozvať do nášho zhromaždenia. Na začiatku štúdia v svetonázorovom teste len štyria z celkového počtu sme napísali, že sme veriaci a na konci štúdia, len štyria napísali, že sú neveriaci. Naša triedna učiteľka zúrila: „Verte si, v čo chcete, ale nemôžete mi toto urobiť. Viete, aký postih budem mať ja, aj vy z toho?“ Neviem už presne, ako to dopadlo, ale ja, aj keď som patrila k najlepším študentom, som odporúčanie na vysokú školu nedostala. Išla som preto na knihovnícku nadstavbu do Bratislavy, kde som stretla svojho nastávajúceho manžela. Keď ma oslovil a požiadal, či by sme mohli spolu chodiť, predostrel mi zároveň svoje poslanie presťahovať sa z Bratislavy na Starú Turú, kde by rád pomáhal pri stavbe novej modlitebne a budovaní nového zboru. Imponovala mi jeho rozhodnosť, odvaha a túžba slúžiť Bohu a prežila som, že sa v tom vieme spolu veľmi dobre prepojiť.

Tvoje zamestnanie bolo vždy na poli Božieho ľudu?

Po druhej maturite na nadstavbovom štúdiu knihovníckej školy v Bratislave, som začala pracovať v Krajskej knižnici v Trenčíne, neskôr v Novom Meste nad Váhom. Pre mňa to bola veľmi zaujímavá práca a niekoľkokrát počas života som premýšľala, či sa do knižnice nevrátim, ale nestalo sa to. Keď som sa vydala, asi po roku a pol som odišla na materskú dovolenku. V staroturanskom období sa nám postupne narodili naše milované a výnimočné deti – Mária, Marek, Peter, Pavol, Anička, Ondrej a ja

som bola prevažne na materskej dovolenke. Okrem starostlivosti o deti a rodinu a pomoc manželovi v jeho službe v zbere, som začala v tom čase aj organizovať Kluby dobrej zvesti. Boli to stretnutia pre deti, s ktorými sme sa stretávali na prechádzkach, v parku, pre deti, ktoré žili v okolí novej modlitebne na Starej Turej, kde sme bývali. Moje povolanie pre toto obdobie života mi pomohla uchopiť a konkretizovať konferencia Detskej misie so Samom Dohertym, ktorú sme mali v Olomouci, krátko po Nežnej revolúcii v roku 1990. Mnohých účastníkov sa silne dotklo slovo z Izaiáša 6, 8: *Potom som počul hlas Pána, ktorý povedal: Koho mám poslať, kto tam pôjde? Povedal som: Hľa, tu som, pošli mňa!* Toto slovo bolo zároveň aj mottom nášho svadobného oznámenia. Kto bude hľadať deti, ktoré rodičia nevedú k Bohu, kto im povie o Božej láske? Kto osloví novodobých Martinkov, ktorí žijú bez Boha na svete? Práve z vďačnosti, že ja som dostala už v detstve milosť ho poznať, túžila som, aby aj iní túto príležitosť mali. Vnútorne bremeno za spasenie našich detí aj detí z nášho

okolía bolo vo mne také silné, že som neriešila, kde sa zamestnám po skončení materskej. Prijala som toto poslanie s vierou, že sa Boh postará o naše potreby. Vidím v tom naozaj zmocnenie zhora, že ja ako introvertka, som bola schopná budovať vzťahy s cudzími ľuďmi. Nešlo len o spolužiakov našich detí, kamarátov na pieskovisku, či preliezačkách, ale bolo treba aj navštíviť ich rodičov, pre mňa neznámych ľudí, informovať o našom Klube dobrej zvesti a vypýtať si ich súhlas. Po dohode so školou sa vytvorili možnosti robiť kluby v škole, vyučovať tam náboženstvo, či urobiť vianočný program pre celú školu. Rozvinula sa nám pekne aj spolupráca s evanjelikmi a spolu sme pripravovali pre deti rôzne výlety a tábory. Veľa z týchto detí prijalo Pána Ježiša a sú zapojené v niektorej cirkvi. Veríme, že zasiat semienko Božieho slova prináša a ešte prinesie úrodu. V roku 1996 som absolvovala trojmesačný Inštitút Detskej misie, kde som sa mohla viac naučiť nielen o misijnej službe deťom, ale aj o vedení pracovníkov s deťmi. Môj manžel Martin ma podporoval v mojej službe deťom, rovna-

ko ako ja som podporovala jeho v kazateľskej a správcovskej práci.

Práca s deťmi pokračovala aj po našom presťahovaní sa do Michaloviec v roku 1997. V tom čase sme okrem klubov navštevovali aj detský domov a robili s ľuďmi v zbere zaujímavé programy pre tieto deti. Dokonca sme uvažovali aj o adopcii, ale v roku 2000 nám Pán Boh po siedmich rokoch daroval siedme dieťa, nášho Timoteja Benjamína, ktorý sa stal veľkým požehnaním pre našu rodinu. Prišli nové možnosti, ako oživiť službu deťom. Veľmi sa nám páčil program Awany, kde okrem práce s deťmi bolo veľmi dobre prepracované aj zapojenie pomocníkov, ktorým sa postupne mohli dávať väčšie a väčšie zodpovednosti. Bol to veľmi dobrý nástroj, ktorý nám pomohol získavať nielen deti, ale aj mladých ľudí za učeníkov a služobníkov v cirkvi.

Venovala si sa rôznym oblastiam a rôznym projektom služby. Ktorý je taká tvoja „srdcovka“?

Pracovala som v misijnej práci s deťmi, neskôr s dorastencami,

tiež so ženami v modlitebnom spoločenstve Lýdia, či v študijnej skupinke a v osobnej pastoračii som sprevádzala niektoré ženy v ťažkých životných okolnostiach, tiež som navštevovala starých a chorých ľudí. Spolu s Martinom sme pripravovali snúbencov k vstupu do manželstva, ľudí ku krstu a vstupu do zboru, aj rodičov k požehnaní deti. Bola som v tíme Cesty obnovy, v tíme, ktorý mal túžbu založiť cirkevnú školu a v tíme na prípravu storočnice. Pred štyrmi rokmi sme začali robiť aj zborový časopis *Horčičné zrnko*. Každá z tých služieb bola v niečom ťažká, ale aj veľmi naplňujúca a zmysluplná a v danej dobe moja „srdcovka“, ktorá ma nadchýnala a dávala možnosti dávať ďalej, čo som prijímala od Boha.

Akú najväčšiu radosť a najväčší smútok si vo svojej práci zažila?

Stále ma teší, keď môžem hovoriť deťom o Bohu a vidím ich zvedavosť, otvorenosť, dôveru a úžas. Rovnako ma tešia kritické a hľadajúce otázky u mladých či dospelých ľudí a spoločné hľadanie odpovedí na životné otázky. Mám radosť z nových prekladov Biblie, z kníh či kázni, kde sa staré večné pravdy povedia novými slovami. Mám radosť, keď sa skúšajú nové formy práce a služby v cirkvi, keď sa nebojíme výziev dnešnej doby, keď predsa Ten, ktorý je v nás, je väčší, ako ten, ktorý je vo svete. Mám radosť z vypočutých modlitieb.

Ťažké je pre mňa vidieť veľkú núdzu a biedu akéhokolvek druhu, bolesť a tiché volanie trpiaceho človeka o pomoc. Pán Boh nám hovorí, že máme niesť bremená iných, súcitiť s trpiacimi, prihovárať sa v modlitbách a pomôcť aj prakticky. Mám veľkú radosť, keď sa to v cirkvi deje a veľkú bolesť, keď vidím nevšimavosť, ľahostajnosť, ale aj odsudzovanie či povyšovanie.

Mám radosť z objavovania rôznych skrytých darov Ducha u ľudí v cirkvi, ktoré nájdú uplat-

nenie a slúži to všetkým. A naopak mám bolesť, keď priestor slúžiť svojím darom milosti niektorí nedostanú.

Obaja s Martinom ste pracovali v cirkvi. Aj niektoré vaše deti prebrali túto štafetu služby. Je život v takejto rodine iný ako v rodinách s inými profesiami?

Neviem to celkom porovnať. Duchovná služba sa líši od iných profesií aj tým, že sa odohráva najmä cez víkendy, po večeroch a cez sviatky. Keď iní ľudia plánujú čas s deťmi a dovolenky, kazateľ je tu pre zbor. Na druhej strane výhodou bolo, že deň sme začínali spolu, že ráno bolo pokojné a počas dňa sme mohli prispôbiť náš program potrebám detí. Keď bolo treba ísť k lekárovi, či odviezť do hudobnej školy, boli sme obaja rodičia k dispozícii. Bolo to veľké požehnanie vidieť, ako sa deti postupne zapájali do služby v zbere a v istom čase sme mohli fungovať ako jeden tím. Sme veľmi vďační, že napriek našim chybám a slabostiam, všetky naše deti uverili v Pána Ježiša a vyznali svoju vieru. Teší nás, že niektorí prijali povolanie do duchovnej služby a iní sú veľkým prínosom v práci, ktorú robia.

Ako si prežívala obdobie, keď ťa Pán Boh oslovil a zastavil cez vážne ochorenie?

Bolo to vo februári 2015, tesne po našej konferencii Lýdii, s témou: „Si pripravená žiť s Bohom za každých okolností?“ Kráčala som z nemocnice domov, otraseaná z pozitívneho výsledku z biopsie a pýtala som sa Otca, čo mi chce teraz povedať. Siahla som do vrečka kabáta, kde som mala v obale na vizitky rôzne verše z Písma a čítala som: *Teraz sa už neboj, dcéra moja, urobím všetko, čo si len budeš priať. Veď všetok môj ľud v bráne mesta vie, že si statočná žena*. Cez tečúce slzy som ďakovala za toto nádherné Božie objatie a upokojenie. Keď som prišla domov a ukazovala

som výsledok Martinovi a synovi Marekovi, ktorý bol zhodou okolností práve u nás, povedal mi: „Mami, odmietni túto chorobu.“ V Heslách Jednoty bratskej bolo na daný deň odvážne vyznanie Dávida, ktorý stál zoči-voči obrovovi Goliášovi: *Ideš proti mne s mečom, kopijou a oštepom, ja však idem proti tebe v mene Hospodina zástupov ... celé toto zhromaždenie pozná, že toto je boj Hospodina.* Vo viere sme prijali Slovo a ďakovali sme, že ako mnohokrát predtým pri iných, možno menších výzvach, aj teraz sa ukáže Božia moc a sláva. Veľmi skoro som potom dostala termín operácie, prešla som chemoterapiou a rádioterapiou s mnohými vzácnymi skúsenosťami. Teraz to vidím tak, že bolo super mať rok maródku a dobre si oddýchnuť. Bez tejto skúšky by som nevedela, akého starostlivého a vzácneho mám manžela, láskavé a empatické deti, podporujúcich súrodencov a blízkych ľudí, ktorí ma všemožne povzbudzovali. Veľmi si vážim modlitby Božieho ľudu v každej etape môjho uzdravovania a som vďačná, že boli vypočuté.

To, čo sa dialo v mojom tele a organizme som pochopila ako podobenstvo, obraz toho, čo sa môže a má diať v cirkvi, v tele Kristovom – odstránenie všetké-

ho, čo je choré, čo tam nepatrí a obnovenie zdravia a sily k službe. To je moja modlitba za našu cirkev.

Horčičné zrnko je tvoje „4-ročné dieťa“. Zhmotnila si svoje túžby do tohto časopisu. Ako ťa požehnáva táto práca?

Je to už takmer 10 rokov, keď som dostala knihu Ann Voskampovej *Tisíc darov*. Cez túto knihu som sa učila zámerne pestovať životný štýl radikálnej vďaky a zachytávať Boha v daných okamihoch. Okrem toho, že sa snažím zapisovať si a nezabúdať moje osobné a naše rodinné dary, vznikla vo mne potreba pripomínať si a zaznamenať Božie skutky v našom spoločenstve. Vidieť to, čo máme, nie to, čo chceme. Počítať požehnania, nie krivdy. Premáhať ducha malomyselnosti a žiť *eucharistéo* – vzdávanie vďaky, milosť a radosť – zoči-voči nedostatku, utrpeniu, odmietaniu. Presne tak, ako to robil Pán Ježiš, náš Spasiteľ. A tak vzniklo Horčičné zrnko, ako obraz toho, že aj z malého, najmenšieho zrnčka môže vyrásť veľký strom. Myslím na našich starších ľudí, ktorí dlhé roky žili s týmto zborom a už ho nemôžu navštevovať, alebo na našich vzdialených bratov a sestry, aby mali aj cez číta-

nie zborového časopisu kontakt s domácim zborom.

Hanka si žena s úsmevom a radosťou na tvári. V tvojom prípade sa ešte o jeseni života nedá hovoriť. Čaká ťa ďalšia plodná dekáda života, farebná ako jeseň. V jeseni zbierame plody svojej práce a ty si ich teraz budeš môcť „vychutnať“ a relaxovať. Aké sú tvoje „oddychové“ ale aj aktívne plány do tejto nasledujúcej životnej éry?

Verím, že Boh začína písať novú kapitolu v mojom živote a sama som veľmi zvedavá na jej obsah. Viem si predstaviť veľa vecí, ktoré by sa dali robiť, na ktoré som doteraz veľmi nemala čas, ale situácia vo svete je vážna a nevieme, čo nás čaká. Ktosi výstižne povedal: Svet sa pripravuje na vojnu a cirkev na svadbu Baránkovu. Svoju časť duchovnej práce vidím najviac v modlitbách a v povzbudzovaní iných. Teším sa tiež na prácu na záhrade, v dome po rodičoch a samozrejme, že chcem byť k dispozícii rodine, keď má budú potrebovať. Mať dostatok času na naše roztomilé vnúčatá Aničku, Emmu a Dávida, ktoré tak rýchlo rastú a radovať sa zo všetkých darov milosti, ktoré sú nové každého dňa. ■ *(krátené)*

UMĚNÍ BÝT NETOLERANTNÍ

Významný představitel moderního liberalismu sir Karl Popper napsal následující varování: „Rozšířili-li neomezenou toleranci i na ty netolerantní, nejsme připraveni bránit tolerantní společnost před útokem netolerantních, ti tolerantní budou zničeni a tolerance s nimi“. B. Kuras k tomu dodává, že si musíme na záchranu tolerance vyhradit „právo netolerovat netolerantnost“. Historie nás totiž učí, že v bezbřehé toleranci vítězí i početně malá skupina všeho odhodlaných totalitářů, kteří si s nějakou tolerancí hlavu nelámou a místo toho vám obrazně nebo i doslova zlámou vaz. A ještě jeden citát, tentokrát od spisovatele T. Manna: „Tolerance se stává zločinem, jestliže napomáhá zlu“.

Trochu zemitěji to vystihl rabín J. Sacks: „Abyste mohli s nepřítelem diskutovat, musíte zůstat naživu“. Dovolil bych si k tomu dodat, že vás nemusí zabít fyzicky, ale třeba profesně.

Jako vše ušlechtilé, i tolerance se dá zneužít. Absolutní tolerance a s ní související svoboda totiž v konečném důsledku dává svobodu i tomu, co jí chce zničit a tím nakonec sama sebe ničí. V posledních letech jsme svědky tohoto fenoménu na mnoha místech Evropy a v západní civilizaci. Pokud se nejedná o úplné extrémní, jedná se o strach nebo nechuť pojmenovávat zlo zlem nebo vynášet

jakékoliv hodnotící soudy, které se týkají morálky a etiky. Jenže jak kdosi řekl: „Dekadentní civilizace, která se jaksi programově brání nazývat perverzemi, která se schovává za nesmyslné žvásty o tom, že všechny názory mají stejný nárok na existenci, protože všichni lidé jsou si přece rovni, a protože musíme být tolerantní, už nenajde sílu k obnově sebe sama“.

Abychom uhájili společnost, kde je jednou z vysokých hodnot tolerance, musíme se někdy stát netolerantní. Netolerantní vůči zlu, násilí, ponižování, šikaně, lžím atd. Zároveň budeme muset mít někdy odvahu tyto a další vlastnosti pojmenovat (žel, někdy to už odvahu chce) a bránit se těm, kdo je šíří. Toto ale v relativismem rozbředlé společnosti není úplně snadné.

Určitý paradox „být netolerantní, abych uhájil toleranci“ platí jak ve společnosti obecně, tak v jakémkoli lidském společenství, církev nevyjímaje. Problém je v tom, že netolerantním lidem někdy nechybí sebejistota, asertivita, sebevědomí, nemusí jim chybět ani vzdělání, dokáží se velmi rychle ozvat a někdy i rozdat rány, zvláště když mají pocit, že bojují za „svatou věc“. A než se někdo ozve, může být pozdě... ■

David Novák, předseda RCB v ČR

S I L A M O D L I T B Y

ALIANČNÝ MODLITEBNÝ TÝŽDEŇ

STREDA
LIVE STREAM

18:00

S I L A J E D N O T Y

Dva
modlitebné
týždne

Pripravil: ŠTEFAN EVIN

DVA MODLITEBNÉ TÝŽDNE

ŠTEFAN EVIN

Už desiatky rokov sa vždy v januári konajú spoločné modlitebné stretnutia veriacich, zborov a spoločenstiev z rôznych kresťanských denominácií. Je to týždeň spoločných modlitieb. Možno nie je všeobecne známe, že sú to vlastne dva rôzne týždne, dve podujatia. Niekedy sa časovo trochu prekrývajú, niekedy nasledujú po sebe. Majú odlišnú genézu a rozdielny cieľ.

Historicky prvým je **Aliančný modlitebný týždeň** a druhým je **Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov**. Obidve tohtoročné podujatia sú už za nami, no môžeme sa k nim vrátiť v krátkej reflexii. Lebo, ak Pán Cirkvi dovedy nepríde, ďalšie podobné sú pred nami.

Aliančný modlitebný týždeň

je starou tradíciou, ktorá siaha k založeniu Evanjelickej aliance v roku 1846. Tá pôvodne vznikla ako britská organizácia, keď sa v Londýne stretli zástupcovia z Anglicka, Škótska, Írska, Walesu, Švédska, Nemecka, Francúzska, Holandska, Švajčiarska, USA a Kanady. Približne 900 kresťanských vedúcich, ktorí zastupovali 53 evanjelikálnych „kresťanských telies“. Vznikla „konfederácia“ – nie nová cirkevná štruktúra – ktorá mala vyjadrovať existujúcu duchovnú jednotu vychádzajúcu z evanjelikálnej vierouky. V roku 1912 sa premenovala na *Svetovú evanjelikálnu alianciu* (SEA). Evanjelicálna aliancia fungovala 100 rokov ako neformálna štruktúra a platforma pre evanjelikálnu jednotu.

V roku 1951 sa evanjelikálni lídri z 21 krajín stretli v Holandsku na prvom Medzinárodnom konvente evanjelikálov, aby pretvorili starú britskú SEA na celosvetové spoločenstvo. Jack Dain a John Stott navrhli trojitý cieľ globálnej SEA: Podpora evanjelia; obrana a potvrdenie evanjelia; a spoločenstvo v evanjeliu.

Európska evanjelicálna aliancia (EEA) je európskou sekciou SEA a združuje národné evanjelicálne aliance v Európe a celoeurópske misijné organizácie. Slovenská odnož má trochu odlišné meno, *Slovenská evanjelická aliancia*. Vznikla v roku 1991

a jej názov odráža jednak vynechanie vtedy u nás málo známeho slova „evanjelikál“ a tiež záujem, aby sa do slovenskej aliance zapojili pietisticky (t. j. evanjelikálne) orientovaní kresťania z Evanjelickej cirkvi a. v. Členmi aliance môžu byť totiž len jednotlivci, cirkevné zbory, modlitebné spoločenstvá alebo misijné organizácie, ale nie denominácie.

Aliančný modlitebný týždeň je jednou z hlavných iniciatív, ktoré vzišli zo zakladajúcej konferencie v roku 1846. V mnohých krajinách Európy má už veľmi dlho veľký ohlas. V niektorých krajinách bývalého komunistického bloku to bola jediná vec Evanjelickej aliance, ktorá sa udržala pri živote aj počas komunistickej éry. Aj keď ľudia nepočuli o ničom inom, čo by súviselo s Evanjelicálnou alianciou, často počuli o Aliančnom týždni modlitieb. Konal sa každý rok v prvý celý januárový týždeň a k modlitbám sa stretávali evanjelikálni kresťania. Ekumenický *Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov* prišiel až približne o sto rokov neskôr.

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov

sa tradične koná od 18. do 25. januára. Prešiel zaujímavým vývojom. Jeho pôvod je spojený s Paulom Wattsonom, americkým episkopálnym kňazom, ktorý konvertoval na katolícku vieru. V roku 1908 navrhol sláviť v katolíckej cirkvi *Oktávu jednoty*

kresťanov (oktáva = osem dní). Týždeň sa začínal sviatkom *Trónu svätého Petra* 18. januára, v ten istý deň, keď anglikánska cirkev slávi sviatok *Vyznania svätého Petra*, a končil sa sviatkom *Obrátenia svätého Pavla* 25. januára. Pápež Pius X. oficiálne požehnal tento koncept a Benedikt XV. povzbudil jeho slávenie v celej Rímskokatolíckej cirkvi. Na istý čas bol tento sviatok Wattsonom premenovaný na „*Oktávu Stolca jednoty*“, aby sa zdôraznil vzťah medzi jednotou kresťanov a Petrovým stolcom (t. j. pápežským stolcom).

Kňaz Paul Couturier z Lyonu, ktorý bol nazvaný „otcom duchovného ekumenizmu“, mal trochu iný prístup ako Wattson. Presadzoval modlitbu „za jednotu Cirkvi, ako si to želá Kristus, a to prostriedkami, ktoré si želá“, čím umožnil, aby sa k modlitbe pripojili aj iní kresťania s odlišnými názormi na Petrovu službu. V roku 1935 navrhol pomenovať slávenie ako *Všeobecný týždeň modlitieb za jednotu kresťanov* a tento návrh Rímskokatolícka cirkev prijala v roku 1966.

Protestantskí predstavitelia v polovici 20. storočia tiež navrhli – nezávisle na Ríme – každoročnú oktávu modlitieb za jednotu kresťanov, ktorá končila nedeľou Letníc (tradičná spomienka na vznik Cirkvi).

V roku 1941 konferencia hnutia *Viera a poriadok* (hnutie založené episkopmi a reformovanými cirkvami v USA v 1910; po vzniku *Svetovej rady cirkví* sa hnutie transformovalo na *Komisiu pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví*) zmenila dátum slávania týždňa modlitieb za jednotu na ten, ktorý slávia katolíci. Od roku 1948, po založení Svetovej rady cirkví, začali *Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov* čoraz viac uznávať rôzne cirkvi na celom svete.

V roku 1958 francúzska katolícka skupina *Jednota kresťanov* a *Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví* (organizácia, ktorá okrem iných zahŕňa väčšinu svetových pravoslávnych cirkví, ako aj mnohé anglikánske, baptistické, luteránske, metodistické, reformované, zjednotené a nezávislé cirkvi) začali spolupracovať na príprave materiálov k Týždňu modlitieb.

V roku 1968 sa už prvýkrát oficiálne použili materiály, ktoré spoločne pripravili *Komisia pre vieru a poriadok* za nekatolícku stranu a *Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov*, zastupujúca celú Rímskokatolícku cirkev. Obidve organizácie pripravili aj tohtoročný program *Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov*, ktorý používa Ekumenická rada cirkví v SR pri každoročnej novoročnej ekumenickej bohoslužbe.

Dva týždne či jeden týždeň?

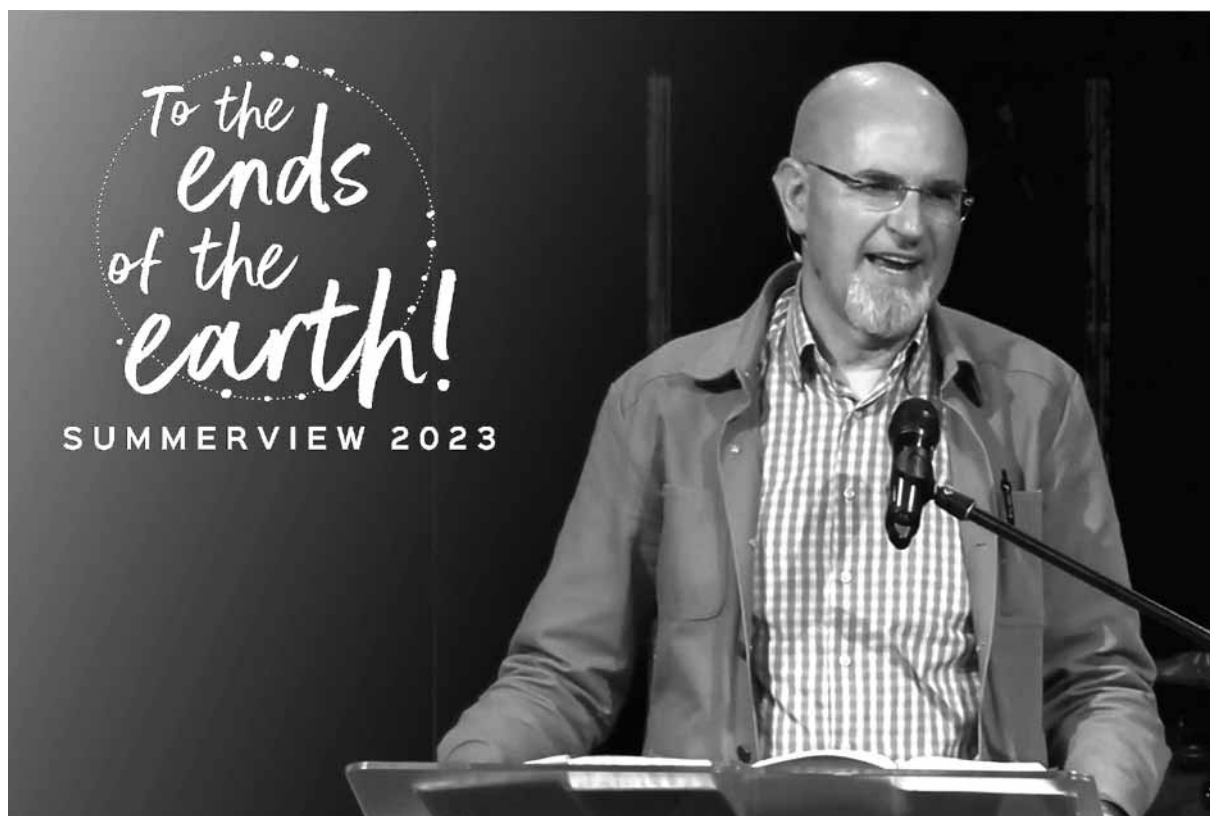
Z uvedeného je zrejmé, že ide o dve podujatia s odlišným východiskom aj zámerom. Aliančný modlitebný týždeň spája v modlitbách kresťanov evanjelického presvedčenia. Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov sa snaží verejne prezentovať ekumenické vzťahy medzi denomináciami. Kým v minulosti cirkvi na seba útočili, neskôr sa ignorovali a časom tolerovali, dnes sa dokážu aj stretnúť na spoločnej bohoslužbe.

Ani to však neostáva bez otáznikov. Najmä tí evanjelickí kresťania, ktorí konvertovali z katolíckeho prostredia, sa pýtajú, ako majú vnímať tieto spoločné modlitby alebo bohoslužby. Vidia vážne, až protichodné teologické postoje vo vierouke rôznych cirkví. Neraz aj otvorene nesúhlasia a možno aj trpia – alebo trápia kazateľa a staršovstvo. Aj ja, oddaný biblickému evanjeliu, sa celú takmer dvadsaťročnú službu každý rok pýtam, čo to robím(e), keď sa zúčastňujeme Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov. Niekde už došlo aj k modifikácii Aliančného modlitebného týždňa na široko ekumenicky poňaté podujatie, vzdialené pôvodnej myšlienke. Naše otázky nie sú nové. V roku 2011 mala Rada CB na programe takýto bod: *Prístup k ekuméne, postoj Rady na podujatiach, ktoré organizuje Ekumenická rada cirkví. A výsledok rokovania? Rada prerokovala túto otázku. Ekumenická spolupráca na lokálnej úrovni je zodpovednosťou lokálnych zborov. Stratégiu ekumenickej spolupráce na úrovni celej cirkvi nie je Rada schopná v súčasnosti presne definovať.*

Ak majú niektorí jednotlivci z rôznych cirkví navzájom veľmi dobré osobné vzťahy a ak takéto priateľské vzťahy fungujú aj medzi predstaviteľmi cirkví resp. zborov, môže to viesť k skratkovitej predstave, že podobný vzťah môže byť analogicky aj medzi týmito dvoma zbormi resp. cirkvami v rámci bohoslužieb. Lenže táto analógia je zavádzajúca, lebo zbory (cirkvi) sú spoločenstvá s typickou a svojím spôsobom záväznou teológiou a z nej vyplývajúcou praxou. A to nie je spojitelné bez toho, aby sa niekto niečoho vzdal. Ide o to, koľko sa toho môžeme, chceme a vieme vzdať, prípadne či zároveň niečo, čo nám nie je vlastné, vieme, chceme, môžeme alebo musíme akceptovať.

Existuje však zjednotené zámerné úsilie cirkví, zborov, predstaviteľov a jednotlivcov, zamerané na spoločné alebo spoločenské dobro. Napríklad spoločný Ekumenický preklad Biblie, sociálne projekty, úsilie o ochranu života od počatia po prirodzenú smrť, ochrana rodiny a manželstva, zápas o slobodu svedomia a vyznania a pod. Schopnosť spoločne pracovať na takýchto aktivitách je prejavom vzájomnej úcty a uznaním vzájomného prínosu. Zároveň je to svedectvo pre nekresťanov, že napriek rozdielom máme aj spoločné styčné body. Pri rozhodovaní o našom zapojení alebo nezapojení si dajme odpovede na otázku, čo to robíme, prečo to robíme a ako to robíme. Nápomocný môže byť aj článok kazateľa Leonarda De Chirica, ktorý reaguje na tieto otázky svojím pohľadom priamo z Ríma. ■

MALI BY SA EVANJELIKÁLI MODLIŤ S RÍMSKYMÍ KATOLÍKMI?

LEONARDO DE CHIRICO

Vatican Files č. 221, 1. november 2023,
www.vaticanfiles.org

Keď po svete prednášam na konferenciách o rímskom katolicizme a o tom, aký vzťah k nemu majú mať evanjelikáli, často sa objavuje otázka: „A čo spoločné modlitby? Mohli alebo mali by sa evanjelikáli modliť s rímskokatolíckymi?“ Dovoľte mi, aby som ponúkol svoje základné pravidlá, keď zápasím s touto otázkou.

Biblia jasne hovorí,

že sa máme **modliť za** všetkých mužov a ženy (napr. 1 Tim 2, 1), takže modlitba za tých priateľov, kolegov a členov rodiny, ktorí sú rímskokatolíci, je povinná. Niet pochyb o tom, že modlitba za rímskokatolíkov je pre všetkých evanjelikálov Bohom danou povinnosťou.

Modliť sa s rímskokatolíckymi?

Táto otázka sa stáva kritickou, keď sa zaoberáme **modlitbou s** rímskokatolíckymi. Modliť sa s niekým

je duchovná činnosť, ktorá predpokladá existenciu duchovných väzieb, t. j. spoločenstvo v Kristovi. Inými slovami, modlitba s niekým je legitímna vtedy, keď spolu sa modliaci ľudia sú bratia a sestry v Kristovi, ktorí spájajú svoje srdcia a hlasy, aby chválili Trojjediného Boha a prihovárali sa za rôzne veci v mene Ježiša Krista. Tu nastáva prvý problém: podľa rímskokatolíckej náuky sa človek stáva kresťanom pri krste, ktorý zvyčajne prijíma, keď je novorodenec. Práve sviatosť krstu robí z človeka kresťana. Podľa evanjelikálneho presvedčenia sa človek stáva kresťanom pri obrátení, keď uverí evanjeliu Ježiša Krista. Bodom obratu nie je prijatie sviatosti (rímskokatolícky pohľad), ale osobná viera, ktorej výsledkom je premenený život (biblický pohľad). Skutočnosť je taká, že rímskokatolícka osoba mohla prijať sviatosť krstu, ale nie je veriacou v Krista, pretože sa nikdy neobrátila. Ak je to tak, nie je sestrou/bratom v Kristovi, a preto neexistuje spoloč-

né duchovné puto s Kristom, ktoré by umožňovalo pozdvihnúť naše spoločné modlitby k Bohu. Ak sa spolu modlíme, hovoríme, že sme zjednotení v Kristovi, ale keďže to tak nie je, spoločnej modlitbe by sme sa mali vyhýbať a praktizovať ju len s obrátenými ľuďmi. Toto je moja každodenná skúsenosť s mojimi rímskokatolíckymi susedmi: väčšina z nich bola pokrstená rímskokatolíckou cirkvou, ale nevykazujú žiadne dôkazy o biblicky chápanom duchovnom živote. Nevieam sa s nimi stotožniť ako s „bratmi a sestrami“. Hoci sa za nich rád modlím, neprosím ich o modlitby, ani sa s nimi nemodlím s predpokladom, že sme „bratia a sestry“ v Kristovi, keďže nimi nie sme.

Čo znemožňuje spoločnú modlitbu

Ďalší aspekt, ktorý znemožňuje spoločnú modlitbu, je to, že rímsky katolicizmus verí v iné ako biblické vyjadrenie evanjelia. V jazyku, ktorým o tom hovoríme, sa niektoré veci prekrývajú, ale v základných pravdách evanjelia, napr. o konečnej autorite Biblie vo všetkých otázkach viery a života a o spasení len vierou, sú zásadné rozdiely. Tieto rozdielne východiská vedú k protikladnému chápaniu evanjelia. Napríklad pokiaľ ide o modlitbu, pretože Písmo nie je konečnou normou a človek sa považuje za prispievateľa k svojej spáse cez zásluhy svätých, rímsky katolicizmus predpisuje modlitbu k svätým a Márii ako orodovníkom. Tieto praktiky nemajú biblické odôvodnenie. Katolícki veriaci sa učia, že so svojimi prosbami sa môžu obracať v modlitbe k Márii a svätým, nie iba k Ježišovi Kristovi. Ak sa modlíte s rímskym katolíkom, môžete používať podobné slová, ale vyjadrujete rozdielne vierovyznania. Je lepšie vyhnúť sa vytváraniu zmätku a dvojznačnosti a úctivo sa zdržať spoločnej modlitby, ak zúčastnení ešte neprejavujú znaky toho, že sa obrátili ku Kristovi. To, že sú rímskokatolíci, neznamená, že sú „bratia a sestry“ vo viere.

Nepopieram,

že existujú rímskokatolíci, ktorí sa skutočne obrátili. Božia milosť pôsobí v mužoch a ženách, ktorí dôverujú v Ježiša Krista ako jediného záchrancu a túžia nasledovať Božie Slovo. Títo ľudia však majú problém so svojou rímskokatolíckou identitou. Ak nasledujú Krista len podľa Biblie, dostávajú sa do rozporu so svojou údajnou rímskokatolíckou vierou. Možno sú veriaci v biblickom zmysle, ale sú nedôsledne rímskokatolíci. Pokiaľ sa navzájom povzbudzujeme k rastu vo viere, aj keď to znamená spochybňovanie rímskokatolíckej viery a praxe, ak sa obrátili k Ježišovi Kristovi a nie sú len pokrstení, môžeme sa s nimi modliť v súkromí, ktoré sa vyznačuje neformálnosťou.

Zdržiavam sa

účasti na spoločných modlitbách vo verejnom prostredí a na verejných podujatiach. Okrem vyššie

uvedených dôvodov treba vziať do úvahy ešte jeden dôvod. Akonáhle sa s niekým modlíte na verejnosti, vyjadrujete tým, že všetci účastníci zdieľajú rovnakú kresťanskú vieru a sú „bratmi a sestrami“ v Kristovi. Všetky existujúce rozdiely sú potom akoby len poznámkami pod čiarou, ktoré nebránia biblickému spoločenstvu. Keďže rímskokatolícke vyjadrenie evanjelia je chybné, ak sa zúčastňujeme na verejnej spoločnej modlitbe, prijímame ho ako legitímnu verziu pravého evanjelia s malými výhradami voči druhoradým záležitostiam. Toto je symbolické poslanstvo, ktoré vychádza z verejnej modlitby s katolíckmi. Platí to ešte viac, keď ľudia, s ktorými sa modlíme, sú rímskokatolícki kňazi. Ak sa s nimi modlíme na verejnosti, uznávame, že cirkev, ku ktorej patria, je biblickou podobou Cirkvi a obsah evanjelia, ktoré ich cirkev propaguje, je dostatočne verným vyjadrením evanjelia. Je nevyhnutné venovať pozornosť sile symbolov. „Ekumenické“ zhromaždenia, ktoré zahŕňajú spoločné modlitby, chcú potvrdiť, že všetci účastníci sa navzájom uznávajú ako „bratia a sestry“ v Kristovi a ich príslušné spoločenstvá považujú za legitímne vyjadrenia biblickej cirkvi.

V európskych ekumenických kruhoch organizujú mnohé spoločné modlitby v rámci Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (každoročne od 18. do 25. januára) Rímskokatolícka cirkev a Svetová rada cirkví. Ich pohľad na evanjelium a jednotu je založený na sviatosti krstu, a nie na osobnom obrátení ku Kristovi. Symbolickým poslanstvom, ktoré chce táto iniciatíva propagovať, je, že všetci kresťania, napriek denominácii a tradícii, ku ktorej patria, sú „jedno“, „zjednotení“ ako „bratia a sestry“. Keďže to tak nie je, nezúčastňujem sa na nej. Hoci som ochotný viesť dialóg s rímskokatolíckmi na všetkých úrovniach, spoločnú modlitbu považujem za výsadu znovuzrodených kresťanov a nie nevyhnutne členov cirkevných orgánov. ■

Preložené a publikované so súhlasom autora

**ROMAN CATHOLIC
DOCTRINE OF
SCRIPTURE**

Hlavnú kázeň na Ekumenických bohoslužbách v rámci týždňa za jednotu kresťanov v kostole Reformovanej kresťanskej cirkvi v Bratislave predniesol **ŠTEFAN EVÍN**, predseda Rady Cirkvi bratskej.

MILOSRDNÝ SAMARITÁN

Evanjelium podľa Lukáša, 10, 25 – 37

Uvedenú udalosť o milosrdnom Samaritánovi, zapísal len Lukáš. Teda máme pred sebou exkluzívny text. Koncentruje v sebe najdôležitejšie témy, ktoré hýbu každým náboženstvom, nielen kresťanstvom. A ktoré hýbu každou ľudskou spoločnosťou, našu nevynímajúc. Otvára sa pred nami príbeh v príbehu. Jeden príbeh sa stal, druhý sa nestal.

Kostrou príbehu, ktorý sa stal, sú štyri otázky. Je to rozhovor Ježiša s doktorom teológie.

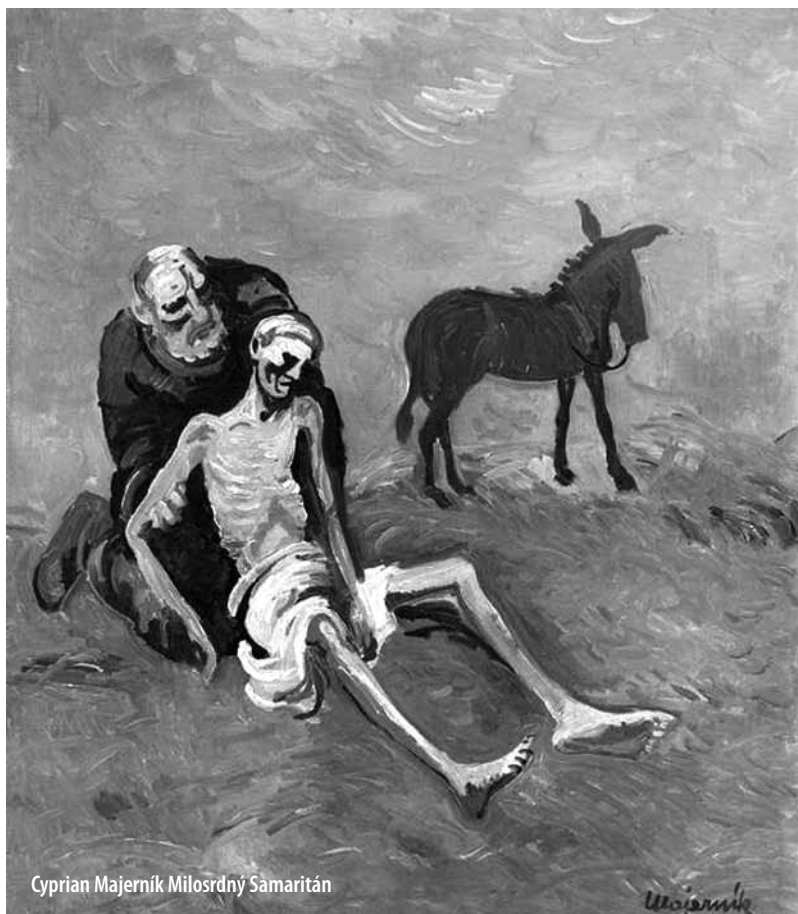
A odpoveďou na tieto otázky je príbeh, ktorý sa nestal. Je to vyhranené podobenstvo, príbehová ilustrácia.

Vstúpme do prvého príbehu – do toho, ktorý sa stal, a začnime prvou otázkou. Kladie ju znalec zákona – doktor teológie. *Učiteľ, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?* Je to nielen skvelá otázka, je to top otázka. Smrteľný človek sa asi nemôže spýtať na niečo dôležitejšie, ako je cesta k večnému životu. Otázka za milión. Lenže Lukáš nám odкрýva, že táto skvelá otázka je položená so zlým motívom. Náš doktor teológie nehľadá životodarnú odpoveď na smäd duše. On Ježiša skúša,

lebo sa domnieva, že sám je úplne v pohode. Nuž aj my neraz kladíme otázky nie z úprimného záujmu, ale aby sme ukázali svoju prevahu, alebo odkryli slabiny druhých.

Ježiš výzvu prijíma

a reaguje otázkou, ktorá vedie rovno do Svätého Písma. Nečaká odpoveď zo skúsenosti ani z tradície ani z kultúry. *Čo je napísané v Písme Svätom a čo si sa z toho dozvedel?* Božie inšpirované slo-

Cyprian Majerník Milosrdný Samaritán

vo je norma normans pre našu vieru a život. Božie činy, Božie vysvetlenie jeho činov, Božie pokyny a Božie zaslúbenia zaznamenané vo Svätom Písme sú pre Boží ľud určujúce. Tam máme hľadať odpovede na top otázky života.

Znalec zákona dáva precíznu odpoveď. Ježiš jeho odpoveď oceňuje a hovorí: *Výborne, miluj Boha totálne a blížnych tak maximálne ako seba, a večný život je tvoj! Poznáš správnu odpoveď, a teraz ju aplikuj. Nebuď náboženský človek, buď Boží človek.*

Keby znalec zákona kládol otázku z úprimného záujmu, teraz by nastala príležitosť pre otvorený osobný rozhovor: *Počuj, Ježiš, ako prakticky mám milovať Boha? Však sa s ním nestretávam. A s tými blížnymi, to je tiež zložitá, lebo, vieš, niekedy ani sám seba nemám rád. A keď sa v mojich najlepších dňoch aj snažím, ako len najlepšie viem, je mi jasné, že nedosahujem tento dvojité maximalistický štandard. Takže nemám šancu na večný život?*

Miluj Boha a miluj blížneho.

To je výzva, však? Milovať a láska – to sú slová, ktoré zasiahla hrozná inflácia významu. Mediálny, kostolný, umelecký aj verejný priestor je nimi preplnený a sú neraz povrchné a silno zdeformované. Dovoľte mi povedať stručnú definíciu toho, čo to zname-

ná milovať niekoho. Našiel som ju pred 30 rokmi, pár rokov po svadbe: *Milovať znamená spoznávať skutočné potreby druhého a snažiť sa ich aktívne a tvorivo naplňovať.* Láska, ku ktorej nás vyzýva Boh, nie je zaľúbenosť, nie je ani vášnivá emócia, ale je to postoj obetavého záujmu.

Milovať Boha však nie je to isté, ako milovať ľudí. V našom vzťahu k Bohu nejde o to, že Boh od nás niečo potrebuje. Milovať Boha znamená dôverovať mu, brať vážne to, čo urobil, a to, čo povedal. Znamená pokorne, poslušne a vďačne prijať závislosť na ňom a na jeho milosti. Znamená to uznať nielen svoju obmedzenosť a konečnosť, ale aj vzburu voči nemu. Znamená to spoliehať sa len na jeho milosť, ktorú nám dáva preto, že za naše viny niesol trest Jeho Syn, Ježiš Kristus. My môžeme milovať Boha len vďaka tomu, že on už miluje nás.

V tomto momente sme vystúpili z nášho príbehu a preniesli sa k tomu, čo ešte len malo prísť v závere Lukášovho evanjelia, keď bol Ježiš ukrižovaný, potom Božou mocou vzkriesený a ako večný Boží kráľ oslávený pri Bohu Otcovi.

Kto je môj blížny?

Vráťme sa však ešte do nášho príbehu. Neúprimný a sebaistý doktor reaguje – a to je tretia otázka: *Tak teda Ježiš, kto je môj blížny? Ako si mám vybrať blížneho a správneho blížneho. Však okolo mňa je kopa ľudí každý deň. A potom sú tu takí, ktorí v žiadnom prípade nie sú a nemôžu byť mojimi blížnymi.*

Doktor teológie vycítil ten absolútny Boží nárok a svojej zodpovednosti za druhých sa chce zbaviť rozdelením ľudí na tých, ktorí sú jeho blížni a ktorí nie sú.

Ježišovou odpoveďou je príbeh, ktorý sa nestal. Je to príbehová ilustrácia, ktorá má ostré kontúry a jasnú pointu. Zlí ľudia, tvrdí lotri, ťažko ublížili obyčajnému človeku. A dobrým ľudom, náboženským ľuďom, bol život tohto polomŕtveho muža ľahostajný. Prišli, videli, obišli, odišli. Ich cesty sa dotkli, ale nespojili. Postojom nezájmu sa z tých na prvý pohľad dobrých ľudí, stali mäkkí lotri. *Milovať znamená spoznávať skutočné potreby druhého a usilovať sa ich aktívne a tvorivo naplňovať.* Toto urobil človek zo segregovanej komunity, Samaritán. Človek inej kultúry, iného náboženstva, iného etnika, ktorým všeobecne pohrdali a na

hony sa mu vyhýbali. No on obyčajne ľudsky urobil všetko, čo zranený chudák potreboval. Venoval mu svoj záujem, svoj čas a svoje prostriedky. Samaritán neriešil dilemu, že kto je mne bližný, teda kto mi vyhovuje, koho preferujem. On túto situáciu videl opačne – a to je už tá štvrtá otázka: *Komu som ja bližný? Kto mňa práve teraz potrebuje? Koho život môžem podporiť?* Ich cesty sa dotkli a spojili.

Ilustračný príbeh, pomocou ktorého nás Ježiš učí dôležitú lekcii z kresťanského života, sa takto doslovne nikdy nestal. A predsa sa to každý deň v rôznych obmenách odohráva v príbehoch našich životov.

Okolnosti a Božia prozreteľnosť nás vždy budú privádzať do situácií a k ľuďom, s ktorými sme nepočítali, ktorých nepreferujeme, ktorí nás zaťažujú, ktorí zmenia naše plány a ktorí nám skomplikujú život. Pripomeňme si rómske komunity a bezdomovcov; utečencov a migrantov; ľudí zasiahnutých stratou alebo nejakou tragédiou. Sú to príležitosti, aby sme my, Bohom milovaní a zachránení, boli pre nich bližnými, ktorí obetavo, nápomocne a s láskou posilňujú či ochraňujú ich život. Bez ohľadu na ich pôvod, status, vzdelanie, etnickú príslušnosť, náboženské presvedčenie. Ak sa v Božom mene odvraciam od tých, ktorí nie sú moji, naši, ak sme voči nim agresívni, je to protikristovské, a je to otvorenou vzburou voči Bohu. Milujeme a usilujeme

o dobro druhých nie preto, aby nás Boh miloval. Ale preto, lebo nás Boh miluje.

Večný život?

A to nás na záver vracia znova k tej prvej top otázke o ceste k večnému životu: *Ako môžem zdediť večný život?*

Zvyčajne sú dedičmi deti. Láskaví a starostliví rodičia odkazujú svojim deťom svoje väčšie či menšie bohatstvo. Podobne Boh dáva večný život svojim deťom. Takže predpokladom toho, aby sme zdedili večný život je, aby sme boli Božími deťmi. On je zdroj života, v ňom je život. Evanjelium nám hovorí tú nádhernú správu, že Ježiš, náš starší brat, nás prišiel pozvať a priviesť do Otcovej rodiny. A nielen to, Ježiš, náš starší brat, za nás vyrovnal všetky dlhy, ktoré sme Otcovi narobili svojím odporom voči jeho láske.

Ježiš zobral všetko, čo bolo naše a čo nás oddeľovalo od Boha a večného života: Zobral náš hriech, našu vinu, naše odsúdenie, náš trest, naše zavrhnutie a našu smrť. A dal nám to, čo je jeho: jeho svätosť, spravodlivosť, milosť, prijatie, synovstvo a večný život. Miluješ Ježiša za to, čo pre teba urobil? Ak áno, miluješ aj Otca, ktorý miluje nielen teba, ale tvojich bližných. A preto, kresťania, poďme, a konajme podobne. ■

Carisa Hackney Milosrdný Samaritán

JARMILKA alebo O PRÍLEŽITOSTIACH

BOHDAN ROHÁČEK

Pred niekoľkými rokmi sme s menšou skupinou zo zboru pôsobili v obci blízko Michaloviec. Každý týždeň sme mali pravidelné stretnutia v rodine uprostred menšej rómskej komunity.

Obyčajne sme prišli traja, štyria. Rozprávali sme sa, čím žijú oni a ako sa rôzne situácie ich života dajú riešiť, veľa sme spievali a preberali sme postupne duchovné témy napríklad Evanjelium podľa Lukáša. K rodine, v ktorej sme boli, sa často niekto pridala. Obyčajne vždy len na kratšie obdobie. Mnohí prišli len s nejakou potrebou. Buď desať eur alebo modlitbu, lebo si nevedeli rady. Pán Boh nám v tých situáciách pozoruhodne odpovedal. Na začiatku stretnutí boli často prítomné aj deti. Väčšinou vydržali pri piesňach alebo dokonca aj pri krátkej prezentácii nejakého biblického príbehu, niečo na spôsob našej besiedky. Potom sa potichu vytratili. Preto aj zvykli strategicky sedávať pri vchodových dverách.

Medzi nimi bola aj dievčinka Jarmilka. Pri nej bolo časom vidieť zmenu, ostávala dlhšie. Prichádzala s mamou alebo babkou. Začala sa pridávať a kamarátiť s dievčatami z „našej“ rodiny. Keď som raz prišiel pomôcť s doučovaním, pridala sa aj ona. Že chce vedieť čítať, písať, počítať. Myslím, že bola vo veku siedmačky - ôsmačky, ale v skutočnosti chodila len do tretieho či štvrtého ročníka. Mal som ich pri stole niekoľkých, tak som jej na papier napísal niekoľko príkladov, aby som zistil, ako na tom je. Tri plus tri, dva plus štyri. Dal som jej to a na chvíľu som sa sústredil na iných. Keď som sa znova otočil k nej, nemala na papieri žiadny výsledok. Vysvetľovala mi, že nerozumie tým znakom, ktoré som jej tam napísal... Chýbali jej vedomosti bežného škôlka. Nešlo však o to, že by ona nechcela, len sa jej nikdy nikto nevenoval. So svojou chorou babkou, mamou a svojim asi šesťročným mladším bratom, ktorý občas chytal amok a ohrozoval ich sekerou, bývali v starej unimobunke, ktorú im náš brat z tímu daroval. Ale ona chcela!

Po nejakom čase sme na tom mieste robili evangelizáciu. Na výzvu sa Jarmilka prihlásila a v mod-

litbe odovzdala svoj život Pánovi Ježišovi. Pozoruhodné bolo, že vzápätí sa naše kontakty s touto komunitou prerušili. Nevedeli sme, že Jarmilka tesne predtým prežila traumatizujúcu udalosť. Bola so svojou mamkou na návšteve u príbuzných vo vedľajšej dedine. Tam Jarmilku schvátil miestny mládenec a znásilnil ju. Jarmilka otehotnela. V nemocnici v Michalovciach porodila zdravé bábätko. Po dvoch dňoch ju z pôrodnice prepúšťali. Príbuzní si prišli pre ňu. Ona sa chystala na odchod, keď zrazu odpadla. Privolaní lekári len skonštatovali smrť. Pri pitve sa prišlo na to, že jej praskla nejaká cieva. Ak by to aj presne v tej chvíli lekári vedeli, nedokázali by ju zachrániť. Našou poslednou príležitosťou s ňou bol už len jej pohreb. Zomrela vo veku 15 rokov.

Aj teraz pri písaní, niekoľko rokov po týchto udalostiach, sa mi tlačia slzy do očí. Jarmilkino bábätko si osvojila jej teta. Mama väčšinu svojich mnohých detí nevychovala ani predtým. Uvedomujem si, že aj keď píšem viac-menej presné fakty z Jarmilkinho života, nedokážem si predstaviť a vžiť sa do toho, aký ťažký bol celý jej krátky život. Teším sa len z toho, že si ju Ježiš zavolať a privinul k sebe.

Porovnávam si možnosti a príležitosti, ktoré má drvivá väčšina z nás, s možnosťami, ktoré mala Jarmilka. Som hlboko presvedčený, že triviálne zlyhala aj štátna ustanovizeň, kde mala dostať základy k životu. Napriek tomu sa jej otvorila príležitosť vzťahu s Ježišom, a túto príležitosť nepremeškala. Rozmýšľam nad veľkým množstvom príležitostí, ktoré dostávame. To, že vieme čítať, písať a počítať sa nám zdá, že prichádza spolu s narodením. Je zložité rozhodnúť sa, na ktorú strednú alebo vysokú školu pôjdeme. V tej halde možností sa možno strácajú aj tie základné príležitosti, ktoré nám ponúka Boh, aby sme sa stali občanmi nebies a Božími deťmi. Aj tieto možnosti majú svoju obmedzenú platnosť. Možno si zoberieš príklad z chudobného rómskeho dievčaťa z východu. ■

Vínohrady nad Bratislavou

MŮJ ROK 2023 – OHLÉDNUTÍ

Žijeme v čase internetu a sociálních sítí. Mnohým to vyhovuje, iným velmi nie. Buď internet nemajú, alebo s ním nevedia narábať, alebo ho odmietajú zásadne. Lebo majú stále väčší pôžitok z tlačenej slova. Aj to je jeden z dôvodov, prečo vydávame Dialóg. Ale, možno v budúcnosti častejšie, budeme preberať autorské články, úvahy a zážitky z internetových stránok. Samozrejme, so súhlasom autorov. Toto je prvý pokus. (B. Piatko, šéfredaktor)

PETR KUČERA, kazateľ CB Bratislava-Cukrová

Tak – na Slovensku žiji už viac než 3 roky. Čas opravdu letí. V Bratislave se ze mě stal více kosmopolitní člověk. Donedávna jsem měl pocit, že Česko je pupkem světa.

Zde, v „zahraničí“, si uvědomuji, jak jsou dějiny Evropy provázané. Vidím, jak oba naše národy jsou jen malými políčky na velké šachovnici dějin světa. A současné světové dění mi můj pocit jen umocňuje.

Měl jsem Slovensko vždy rád a baví mě tu žít. Mám tu už svá milá místa, kam se vracím, ale stále objevuji něco nového v Bratislavě, v okolí, ale i dále od hlavního města. Například letos jsem, díky pravidelným pracovním okolnostem, začal poznávat kraj kopianic pod Bílými Karpaty. Území, kam utíkali čeští exulanti, kraj sester Royových, kraj pod majestátnou Velkou Javorinou. A dodnes si nejsem jist, co znamená onen pojem „kopianice“, i když jsem hledal ve stejnojmenné monografii Míkuláše Huby. Intuitivně to už tuším.

Bratislava, kdybych vylezl na střechu

Kopianice

Život v Církví bratskej na Cukrové

Často dostávám otázku, jak se ve sboru CB na Cukrové cítím. Naše společenství je velké, pomalu stárnoucí společenství, které má své složitosti a nároky. A ani já jsem nebyl vždy svědomitým pastýřem sboru. Dosti často jsem své působení líčil v šedavých až temných barvách. Ale na konci roku jsem se vnitřně uklidnil a vděčně konstatuji: „Vůbec nelituji.“ Člověk by měl s přibývajícimi léty tendenci zlenivět,

Společný oběd

ale v Bratislavě to nehrozí. Místní společenství mě přece jen posouvá k nevídaným výkonům.

Dokonce jsem si pořídil online diář. Já, co si (ne)vystačil s hlavou, funguji snad i trochu koncepčněji, vykazatelněji, snad i více promyšlim, co dělám. Ptám se, o co mi v životě jde.

A také se ptám, k čemu je církev? Znovu a znovu jsem se letos vracel k ostrému komentáři jednoho z mých kamarádů: „Mám dojem, pokud to trochu vyhrotím, že hlavní starostí některých denominací dnes je, aby lidé žijící v hříchu do pekla kráčeli důstojně...“ Ta věta dává mnoho otázek. A tak se musím znovu ptát, co je to evangelium, čemu věřím.

Zároveň mě zdejší společenství podarovalo vzácnými a krásnými vztahy. Zažívám mnoho přejných projevů lásky a úcty. A vážím si jich. Ano, jsem v Bratislavě rád.

Slovensky stále neumím. I když občas „dačo poviem“, ale sám slyším, jak věta blbě zní.

Církevní snehulák

Nějak se na mě lepší církevní funkce. Jako tzv „senior“, mám mírně na starost západoslovenskou oblast církve. A tak organizoval veselá regionální setkání kazatelů a postupně navštěvuji jednotlivé místní komunity.

foto 6 Jedno ze setkání kazatelů. Kdo se povyšuje bude ponížěn

K tomu jsem se stal administrátorem malého sboru na Staré Turé. Jezdím tam dvakrát měsíčně. Je to zodpovědnost, kterou si s každým měsícem uvědomuji vážněji. Ale je to i příjemná oddychová změna a rozšíření duchovních, vztahových i krajinných obzorů.

Jsem také členem komise, která má na starost transformaci zanikajícího sboru v Trenčíně na jiný

útvár. Což je činnost, kterou nikdo nikdy nedělal, a tak všichni se učíme za pochodu.

Rok návštěv

Celkem často ke mně přijíždí návštěvy z Čech. Jsou to dávní přátelé, ale i jejich rodiny. Stávám se průvodcem po Bratislavě, což mě baví. Společně vaříme a večer, když děti usnou, otevřeme láhev vína z malokarpatských svahů.

Jeden jarní večer jsme udělali rodinnou akci a navštívili jsme s bráchou, jeho ženou a mojí sestrou muzikál Bedári ve skvělém slovenském provedení. Moc hezký večer. Pěkně jsme si řízeně poplakali a byli u toho šťastní.

Psavý rok

Hodně jsem psal. Není to ale poznat na mém blogu. Už nezbývalo síly zavěsit některá dílka na web, a tak zůstávají roztroušena v různých periodikách. Měsíčně jsem psal pro českou Bránu o slovenské větví „Církvě bratskej“. Pro českořebovský sborový časopis Badyán jsem spisoval vzpomínky na své první kazatelské místo. A prožil jsem u toho hezké zasněné chvíle.

Psal jsem i pro další periodika... prostě spisoval jsem jako „mourovatej“. Při ohlédnutí zpět, otírám své čelo a chladím klávesnici.

Pravidelné výpravy

K mému roku tradičně patří i putování. Pěší chůze s batohem mi prospívá na těle (zhubnu) i na mysli (mám v hlavě hlavně věci putování). A tak jsme v červnu absolvovali nádhernou „štvordňovku“ do vysokých hor rumunského Retezatu.

Dále jsme čtrnáct dní táhli Maramurešem. Opět rumunské pohoří u ukrajinských hranic. Byl jsem tu mnohonásobně nadšen zachovalostí zdejší obdělávané „kulturní“ krajiny. Putování jsem nazval „Psí“. Na podzim, jsa inspirován častými návštěvami Staré Turé, jsme vyrazili do kraje moravských a slovenských kopanic. Bylo krásně. I nealkoholický Baileys jsme si dali.

Když píšu „vyrážíme“, tak se ptáváte: „Co to je za skupinu?“ Pokaždé jiná sestava. A to je právě super.

Kromě vícedenních výletů rád vyrážím na malé výpravy. Jedna byla nezapomenutelná. Vyrázili jsme na jaře s Dalimilem k soutoku Moravy a Dyje. Zrovna zapršelo. Voda v lužních lesích se zvedla. Když jsme měli řeku kolem pasu, raději jsme změnili trasu :-). Musím rovněž zmínit krásnou cestu na kolech do Vidně s kamarádem a bratislavským povzbuzovatelem, Zdeňkem Vojtíškem. A mnoho výletů s místopředsedou místního staršovstva, který o můj odpočinek něžně pečuje.

Cesta na Východ

Na konci srpna jsem si vyhlásil týdenní studijní volno a odjel na Ukrajinu, k zakarpatským přátelům. Poctivě jsem se vzdělával. A také navštívil milé kamarády v Kristu.

Viděl jsem v jejich životech i v jejich očích obavy z války, z budoucnosti i z korupce, která je největším problémem Ukrajiny. Viděl jsem strach matek a babiček o své syny a vnuky. Viděl jsem fotky mrtvých. Slyšel jsem horských sanatoriích pro chlapce bez rukou a nohou. Vrátil jsem se se smutkem v srdci. Válka je vůl a Putin taky.

Časy konců

Jsem rád, že letos jsem mohl vyprovodit na polední cestu méně svých přátel a bratří a sester než vloni.

Letos také skončilo čtvrtstoletí mého působení v Radě Dorostové unie (DU). Toto moje rozhodnutí uzrálo na skautském kurzu DU, při stoupání k slibovému ohni. Pán Bůh (věřím, že to byl On) mi tam řekl: „Už stačilo.“ Zažil jsem prehistorii i zrod této organizace. Vytratil jsem se s naplněným srdcem, vděčností a s dobrou nadějí. I když se samozřejmě objevují stařecké otazníky. Na sedmdesátinách Honzy Homolky, legendárního tajemníka DU, jsem si uvědomil, že se zařazuji mezi emerity tohoto sdružení.

Náročný rok je u konce.

Soli Deo Gloria – Samému Bohu budiž sláva ++++.
(Kěž k tomu mohu nesměle přispět i já.) ■ (krátené)

Moje malůvka jednoho z nejhezčích míst

Kamarád Ivan, který žije tím nejprostším životem. Jsme chudí, ale jsme spokojeni

Děkujeme za mnohaletou službu dětem a vedoucím v Dorostové unii Petrovi Kučerovi, především:

Rádcovská (2023) (záměn jako lektor) Biblická stezka (2023) (připravil temo Elyse)

42 STUPŇOV CELSIA V DECEMBRI (novinky od Lenky a Jasona Knoetze)

Príjemný začiatok nového roku vám všetkým prajeme!

Juhoafrická republika má jednu veľmi príjemnú zaužívanú prax, kde (keďže december je zároveň vianočnými aj letnými prázdninami) väčšina firiem na pár týždňov – niektoré až celý mesiac – zatvorí dvere a otvorí ich až v novom roku. Rovnako to je aj s OM a univerzitou, pod ktorej záštitou pracujem pre Handlab. Naše „prázdniny“ boli rozdelené na dobrodružstvá s priateľmi v oblasti Klein Karoo, kde sme na plazili v jaskyniach, plávali vo vodopáde a štvrali sa na kopce. Schopnosť prírody duševne nás zregenerovať je zázrakom a absolútnou nevyhnutnosťou. Ešteže je JAR jednou z najkrajších krajín, ktoré som kedy videla.

Dva týždne preleteli ako vietor a zrazu bolo na čase znova zbalit náš byt do škatúl a hľadať nový prenájom. Vďaka letným prázdninám to však znamenalo aj prenájmovú púšť, január strávený bývaním s rôznymi príbuznými a rodinami z nášho zhromaždenia. Na začiatku februára sa však konečne vybalíme do drobného bytíku, ktorý je len pár km od mojej aj Jasonovej kancelárie. Mimochodom, Jasonov nový pracovný pomer sa začal už druhého januára a veľmi si ho vychutnáva. To, že máme voľné víkendy a dokonca aj večery (namiesto príprav na vyučovanie ale opravovanie písomiiek) je absolútny luxus.

Od januára do júna v JARe zakotví OM loď Logos Hope, ktorá je už roky ročné nástrojom služby rôznym národom, a taktiež jedným z najväčších pútačov misijných dobrovoľníkov. Toto pre nás znamená veľa: prípravy na prezentáciu rôznych možností služby s OM, efektívnu a včasnú komunikáciu s novými záujemcami, reklamovanie dobrovoľníckych miest, ktoré sa budú venovať výcviku tohto priva-

tu nových pracovných síl, pravidelné aktualizácie webovej stránky a sociálnych sietí a pod. Skrátka, máme práce nad hlavu.

Po obrovskej nádielke materiálov pre ministerstvo vzdelávania sme dostali feedback, a teraz vypracovávame detaily a zmeny, aby naše projekty boli odsúhlasené na celonárodné používanie na školách (nie len v západnom kraji, kde pôsobíme). Vďaka Bohu, moja stránka tohto procesu je veľmi jednoduchá a môžem sa viac venovať práci pre OM! Je to ako zázrak – práve keď mám milión povinností v jednej práci, tá druhá akosi „náhodou“ polaví a dá mi extra priestor a čas...

Jason a ja sme oslávili naše 5-ročné svadobné výročie, Vianoce, Nový rok a obaja sme mali narodeniny. Teraz, pripravujúc sa na sťahovanie do nového prenájmu, sme obaja celkom unavení, no zároveň naplnení nádejou a radosťou do nového roku. A ako vy? Máte „tušáka“ ohľadom toho, čo má Boh pre vás v tomto roku pripravené?

Ďakujeme aj naďalej za vašu podporu a povzbudenie! A všetko dobré do ďalšieho roku. ■

KAŽDÝ DEŇ MÁME DOBRE ROBIŤ

Pripravili: IVETA a ROMAN TOPOLČANYOVCI

Liborko s rodičmi býval na lazoch pod horou. Doma mali malé hospodárstvo a každý deň bolo treba dať čerstvú vodu ovečkám, sliepkam aj zajacom. To bola chlapcova každodenná úloha. Niekedy však musel pomáhať aj pri sušení sena na zimu, alebo s čistením maštale. A to sa mu veru vôbec nepáčilo. Tajne závidel spolužiakom z mesta, že nemajú také povinnosti ako on.

Raz sa zostal s chlapcami po škole hrať na ihrisku. Celkom zabudol na autobus. Príliezky boli od ranného dažďa mokré a klzké. A práve vtedy sa to stalo! Chcel kamarátom ukázať, že vie vyliezť až na strechu najvyššej šmyklavky. No pošmykol sa a spadol na ruku. Ach, tá bolesť! Ruka zostala bezvládne visieť pozdĺž tela. O chvíľu bola modrá a opuchnutá.

Liborko sa dostal do nemocnice. Mal komplikovanú zlomeninu predlaktia a zápästia. Musel podstúpiť niekoľko operácií. Najhoršie na tom však bolo, že nemohol nič robiť. Len posedával na lavičke pred domom, dobiehal zameškané učivo a poriadne sa nudil. Po poslednej operácii začal ruku postupne precvičovať. Dokonca bol rád, keď mohol ockovi pomáhať s chlapeckými robotami okolo domu. Rodičom sa zdôveril, že mal aspoň čas popremýšľať nad sebou. Uvedomil si, aký veľký dar je byť zdravý. Odteraz už nešomral na prácu, ale s radosťou pomáhal a tešil sa z toho, že býva práve v domčeku pod horou.

Doplň biblický verš z Listu Židom 10, 24.
„A pozorujme sa vo spolok,
aby sme sa povzbudzovali
... (prvá tajnička) a ... (druhá tajnička).“

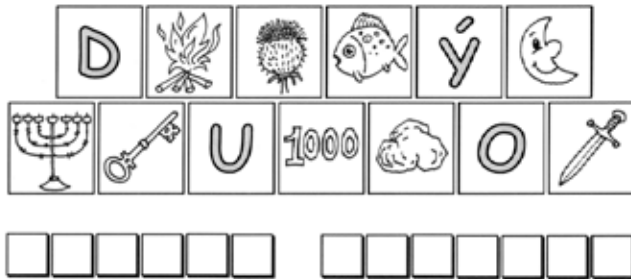

Prvá tajnička - rybičky
Rybka býva znakom kresťanov. Hľadaj iba také isté rybičky ako je predloha v rámečku. Písmenká postupne po riadkoch odpisuj do prázdnych rybičiek.

Activity for finding fish-shaped letters. A box contains a fish-shaped letter 'A'. Below are several rows of fish-shaped letters for identification and copying.

	M	K	R	L	E
	Á	I	A	Z	S
	L	O	K	P	E
	A row of small fish-shaped letters for copying.				
	A row of larger fish-shaped letters for copying.				

Druhá tajnička - obrázky
Pomenuj obrázky a vždy prvé písmeno
dopíš do tajničky.

1. _____ veril Bohu, že príde potopa, a preto začal stavať koráb.
2. Učeník _____ neveril, že Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Chcel dôkazy.
3. _____ veril, že príchod Pána Ježiša je blízko a pripravoval Mu cestu.
4. Rímsky veliteľ, _____, veril, že Ježiš uzdraví jeho sluhu.
5. _____ verila, že keď sa čo i len dotkne Ježišovho rúcha, bude zdravá.
6. Predstavený synagógy _____ veril, že Ježiš dokáže zachrániť jeho dcéru, aj keď už bola mŕtva.
7. _____ veril, že ho Boh zachráni aj pred levmi.
8. _____ veril, že Boh bude pri ňom, keď bude bojovať s Goliášom.
9. _____ od východu verili, že hviezda im ukazuje miesto, kde sa narodil Mesiáš.
10. Mnohí _____ nechceli veriť, že Ježiš je Božím Synom.

Uzdravenie človeka s odumretou rukou

Bola práve sobota. Židia dodnes svätia tento deň. Aj Pán Ježiš bol Žid, preto prišiel do synagógy presne kvôli tomu, prečo i my navštevujeme v nedeľu kostol.

Keď teda vošiel do synagógy, zbadal tam človeka s vyschnutou (odumretou) rukou. Visela mu bezvládne vedľa tela a preto s ňou nebol schopný pracovať, ani si zaobstaráť obživu.

Učítelia Písma a farizeji sa Ježiša pýtali, či sa smie v sobotu uzdravovať. Ježiš im odpovedal: *Keby niekto z vás mal jedínú ovečku a ona by mu v sobotu spadla do jamy, či by ju nevytiahol? A o čo viac je človek ako ovca! Tak teda dovolené je v sobotu dobre robiť.*

Nato povedal tomu človeku: *Vystri ruku!* A on ju vystrel a bola zase zdravá.

Muži vzdelaní v Božom zákone vôbec nepochopili, že deň odpočinku má byť dňom oddeleným pre Boha; dňom, kedy mám s láskou, úctou a vďačnosťou pristupovať aj k blížnym. Sami si Boží zákon vykladali, ako im to pasovalo. Ich viera bola vlastne mŕtva, lebo im nešlo o vzťah s Bohom, ale najmä o dodržiavanie nejakých vlastných pravidiel. Miesto toho, aby sa radovali, že Pán Ježiš uzdravil niekomu chromú ruku, chceli Ježiša potrestať a obžalovať, že nedodríava nariadenia.

„Pane, daj mi silu, aby mi záležalo najmä na tom, aby som mohol dobre robiť všade tam, kde som potrebný a aby som prial a činil ľuďom iba samé dobré veci. Amen.“ ■

Doplňovačka

Mnohí ľudia za čias pred Pánom Ježišom, v dobe Jeho pôsobenia i po ňom, úprimne verili. Iní mali problémy s dôverou k Bohu. Doplň mená a osoby a podčiarkni červenou tie výpovede, v ktorých ľudia svoju vieru v Boha ukázali a dokázali. Pomôžu ti obrázky. Ako je to s tebou?

ZMÄTOK V NÁS

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Potom si povedali: Poďme, vystavme si mesto a vežu, ktorej vrch by siahahal po nebesá; tak si urobíme meno, aby sme neboli roztratení po celej zemi. ...Hospodín riekol: Je tu jeden ľud a všetci majú jednu reč; a to je len začiatok ich výčinnov; teraz im už nič nezmožní vykonať, čo si zamúnia. Poďme, zostúpme a zmätme im tam reč, aby ani jeden nerozumel reči druhého (Gen 11, 4. 6 - 7).

Tak veľmi sme si chýbali, Otče náš milý... Akoby si bol zrazu ďaleko, vysoko... tak hrozne ďaleko od nás, od chvíle, čo sme opustili raj, chýbal si nám a zároveň chceli sme byť iba svoji. Ten zmätok máme v srdci dodnes: polovica mňa by chcela naveky byť s Tebou, milovať Ťa, slúžiť Ti a poslúchať Tvoje rady, a tá druhá sa odcudzuje a chce si žiť svoje sny, má svoje ciele a „chce si urobiť meno“. Chcem niekde zanechať trvalú pečať, odlačky svojich prstov, ktoré by svedčili o mne, o tom, že som, že som dôležitá, že som tu bola, že som výnimočná! A tak často stavíme kameň po kameni vzdušné zámky zo svojich snov a babylonské veže siahajúce až po nebesá, aby sme dosiahli nebeskú blaženosť uznania, ktorú by nám mala priniesť jedine Tvoja sláva. A nevidíme, ako nás táto stavba rozdeľuje.

Zmätok nastáva všade tam, kde chýba pokora pred Tebou. Zmätok nastáva vždy, keď

máme vlastné ciele, vlastné plány, za ktorými ideme. Zmätok nastáva, keď každý hľadí iba na tie svoje stavby a veže. Je to, akoby sme hovorili každý iným jazykom a prestávame si navzájom rozumieť.

Buenos Aires: Babylonská veža z kníh

Ježiš prišiel, aby do zmätku a chaosu našich vzťahov priniesol poriadok a usmernenie svojím Duchom. Len v jednote Jeho Ducha, si môžeme medzi sebou znova porozumieť. Ak Mu dovoľuješ, aby Ťa viedol, nemusíš si „robiť meno“! Tvoje meno totiž natrvalo zapísal krvavým atramentom do slávnej knihy života. Do dlaní si Ťa vyryl. Tvoje meno je ako pečať na Jeho srdci, a raz ho vyzná pred svojimi anjelmi!

Nič nerobte z hašterivosťi a márnej ctížiadosti, ale radšej v pokore iných pokladajte za hodnotnejších než seba (Flp 2, 3). Kto zvíťazí, takto bude oblečený do bieleho rúcha a nevymažem jeho meno z knihy života, ale vyznám jeho meno pred svojím Otcom a pred Jeho anjelmi (Zj 3, 5).

Ježiš prišiel, aby sme rozumeli sebe aj ľuďom okolo nás. V akej oblasti práve prežívaš zmätok? Boh do toho môže vniesť svoj pokoj a poriadok. Môžeš mu tieto situácie v modlitbe odovzdať. ■

Z ROKOVANIA RCB

FEBRUÁR 2024

Rada schválila:

Správu o činnosti Rady ako materiál pre Konferenciu CB.

Financovanie grafických prác a tlač publikácie *Stopy Cirkvi bratskej*, ktorú zostavil Štefan Evin, v náklade 150 kusov z Publikačného fondu.

Odpredaj prebytočného kancelárskeho vybavenia, ktoré využíval predseda Rady Štefan Evin, za zostatkovú hodnotu.

Rada vzala na vedomie správu kazateľa Jána Máhríka zo služobnej cesty v USA.

Ďalej Rada:

Mala pravidelný rozhovor s tajomníkom pre mládež Slavomírom Krupom o jeho činnosti a aktuálnom dianí v Únii detí a mládeže.

Hovorila s Martinom Kaščákom a rozhodla o jeho prijatí do vikariátu na plný úväzok v zbore Bratislava – Paradox pod vedením kazateľa Tomáša Henžela od 1. 3. 2024.

Urobila revíziu trvalých uznesení Rady z rokov 1990 až 2023 a vypracovala návrh pre budúcu Radu, ako s jednotlivými uzneseniami naložiť.

Naplánovala Spoločnú jesennú pastorálku na víkend 27. – 29. 9. 2024 v hoteli Jezerka, Seč, ČR. ■

KARAVÁNA BREŠE A PSI IDÚ ĎALEJ

A že vraj umelá inteligencia si poradí s každým problémom... Po takejto odpovedi som sa jej ani neodvážil opýtať na riešenie ďalšej témy: odvolávanie ministrov a schvaľovanie novely trestného zákona. Mám strach, že na to, čo sa deje na Slovensku nemá ani umelá inteligencia. Skúsím to teda s inteligenciou vlastnou.

Približne ako titulok tejto úvahy to vyzeralo v ostatných dňoch v slovenskom parlamente, keď opoziční poslanci podali návrh na odvolanie ministerky kultúry. „Od piatku rátam ako rátam, a podpisov je stále málo“, povedal s ironickým úsmevom v pondelok šéf parlamentu P. Pellegrini. A opozičný M. Šimečka sa urazene rozčúlil: veď ide len o administratívnu chybu, keby nás pán predseda upozornil, hneď by sme ju napravili, nemusel sa nám vysmievať“. Krátko na to iný opozičný poslanec predložil pozmeňujúci návrh pri schvaľovaní novely trestného zákona. 15 podpisov síce pod návrhom mal, ale chýbal jeho vlastný podpis, čo vyvolalo ďalší hurónsky smiech v radoch koalície a hlasovanie sa samozrejme nekonalo. Možno aj to je dôvod, prečo vládnu tí, čo vládnu. Hoci – aj im sa vlúdi administratívna chyba. Napríklad, keď spravodajca T. Gašpar predkladajúci pozmeňovacie návrhy koalície, musel dvoma ďalšími pozmeňovacími návrhmi doplniť svoj „pozmeňovák“. To však už ani nevyvolalo parlamentný smiech, lebo pri vyše 500 pozmeňovacích návrhoch pozmeňovacích návrhov sa už v nich nevyznali ani ich predkladatelia. Keď sa niektorých novinári pýtali, či vôbec vedia, o čom hlasujú, odpovede presne splňali požiadavky na hlasovanie poslancov – hlasovať slobodne podľa svojho svedomia a vedomia. Až teraz som sa dozvedel, že hlasovať podľa svedomia je palec

BOHUSLAV PIATKO
(šéfredaktor)

Zarazil vás tento na hlavu postavený titulok? – Prepáčte, je to len administratívna chyba (Šimečka). Keďže autor výroku neupresnil, čo je administratívna chyba, chcel som sa poučiť vo výkladovom slovníku. Ten mi oznámil, že skrátil hľadané spojenie, pretože nenašiel presný výraz. Obrátil som sa teda na umelú inteligencia. Tá mi povedala: ospravedlňujem sa za akúkoľvek administratívnu chybu, ak potrebujete ďalšiu pomoc, neváhajte sa opýtať.

predsedu klubu hore a podľa vedomia, palec smeruje dole. (Čo je pre opozíciu bezvedomie.) Viacerí vládni totiž priznali, že trestne stíhaný spravodajca pán Gašpar je dosť odborne zdatný na to, aby sa naňho mohli spoľahnúť. Tak v starovekom Ríme rozhodovali v arénach cisári o živote a smrti porazených gladiátorov: prst hore – život, prst dole – smrť. (Hoci v Ríme to bolo naopak.)

Novela trestného zákona je schválená. Spravodlivosť – prst dole, kriminalita (nielen hospodárska) – prst hore. Ficovci ukázali, ako sa vládne. Keď si spomeniem na predchádzajúcu „demokratickú“ koalíciu, ktorá vládla (presnejšie hádala sa) ústavnou väčšinou, a týchto so štyrmi poslancami navyše... tisne sa mi do očí gogoľovský smiech cez slzy.

Schválenie novely trestného zákona však nie je jediný ohromujúci výsledok súčasnej vlády. Za púhe štyri mesiace po voľbách dosiahli to, čo sa na Slovensku za tri desaťročia nepodarilo žiadnej vláde – dobehli sme v príjmoch Českú republiku. Bolo síce treba trochu obísť zákon o dlhovej brzde, ktorý zakazuje zvyšovanie plátov štátnych úradníkov v takej ekonomickej situácii, v akej Slovensko dnes je, ale čo by vládnucci chlapi pre blaho ľudu nespravili. – Neporušíme zákon, nezdvihneme platy, stačí keď navýšime paušálne náhrady. Čo je ešte výhodnejšie, lebo tie sú oslobodené od daní a odvodov. A že sa vyrovnanie príjmov týka len predsedu vlády, jeho podpredsedov a ďalších ministrov a nie všetkých zamestnancov štátnej správy – nuž, tí ostatní majú smolu. Keby mali paušálne náhrady, dostanú sa na úroveň bratov Čechov aj oni.

Tak sa žije v krajine, kde „karavána breše a psi idú ďalej.“ (Škoda len, že to nie je administratívna chyba...) ■

KRÍŽOVKA

„Musíš sa veľa učiť, aby si poznal...“

Autor: Peter Kailing	Bieda, chudoba (hovor-)	Odišiel na večnosť	Hmyzožravý cicavec	Cudzí slovný člen	TAJNIČKA	POMÔCKY Lees, Pik, Roks, Le, Odor, Ort	Druh obilnín	Časť vemena	Upravené železo (množ. č.)
Praskla					•	Ocko Okresný výbor			
Červený smrek					•				
Banská šachta				Ovocie (česky) Vôňa, pach	•				
Chem. zn. telúru			Ruská rieka Podmienk. spojka		•	Solmizačná slabika Druh. tvrd. cukríkov			
Mužské meno					•		Čes. predložka Predložka (s)		
	Lisovaný cukrík z var. cukru	Obor Vodná šelma			•			Stromový medvedík (austral.)	Neodišiel
505. rímsky			Umel. sloh 18. stor. Franc. rieka		•				
Kypril pôdu				Zn. volt sekundy 450. rím.	•		Náprava Zadný roh vratiplachty		
Obliekli (knižne)					•	Remíza v šachu Zvratné zámeno			
Vylakala					•				
Nemec				Psovité šelma	•				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 1/2024

Niet veľkosti tam, kde niet prostoty, DOBRA A PRAVDY. (L.N.Tolstoj)

Knihu Kráľovské mestá posielame **Božene Halžovej** z Vranova nad Topľou

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 3. 2024.

Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 3/2024.

Stranu pripravil Peter Kailing

Konferencia MÁME ČO ZVESTOVAŤ

11. - 13. apríl 2024, Hotel Satel - Poprad

*Muži a ženy:
Spolu v službe Slova*

Rečníci: **Graham a Charis BEYNON**
Vašek ANDRŠ

Informácie a prihlasovanie: spolocenstvoevanjelia.sk
alebo

SPOLOČENSTVO EVANJELIA
THE GOSPEL COALITION

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.